

SİNEMATEK
sinemaevi
KADIKÖY BELEDİYESİ

25 NİSAN - 25 HAZİRAN 2023

LUCHINO VISCONTI RETROSPEKTİFİ

İRANLI KADINLAR KONUŞUYOR: TARİH, SANAT, DİRENİŞ

SESSİZ PERŞEMBE: SÜRGÜNDE BİR YILDIZ, IVAN MOSJOUKINE

KINO 2023: ALMAN FİMLERİ TÜRKİYE'DE

II. SİNEMATEK GÜNLERİ: SEKTÖR BULUŞMALARI

SERĞİ: BURADAYIZ AYAKTAYIZ

ISTITUTO
italiano
di CULTURA
ISTANBUL

LA
CINEMATHEQUE
FRANCAISE

Another Gaze

GOETHE
INSTITUT

KINO
2023

german
films

Leopar (1963, Luchino Visconti)

LUCHINO VISCONTI RETROSPEKTİFİ
İRANLI KADINLAR KONUŞUYOR: TARİH, SANAT, DİRENİŞ
SESSİZ PERŞEMBE: SÜRGÜNDE BİR YILDIZ, IVAN MOSJOUKINE
KINO 2023: ALMAN FİMLERİ TÜRKİYE'DE
II. SİNEMATEK GÜNLERİ: SEKTÖR BULUŞMALARI
SERĞİ: BURADAYIZ AYAKTAYIZ

25 Nisan - 25 Haziran 2023

Kadıköy Belediyesi Sinematek/Sinema Evi

Istanbul İtalyan Kültür Merkezi
Cinemathèque Française
Another Screen
Uçan Süpürge Uluslararası Kadın Filmleri Festivali
Goethe-Institut Istanbul
KINO 2023
German Films
Kurukahveci Mehmet Efendi

işbirliğiyle

SUNUŞ

Ana program

LUCHINO VISCONTI RETROSPEKTİFİ

Doğuştan aristokrat, İtalyan Komünist Partisi üyesi bir Marksist; yalnızca kendi yaşamına değil yaşadığı çağa ve insanlık tarihine dair temel siyasi, ahlaki, felsefi çatışmalara kafa yormuş iyi bir entelektüel; operadan edebiyata, resimden müziğe farklı sanatların etkisinde şekillenmiş vizyonuyl tüm bu çatışmaları son derece özgün ve sofistike bir yorumla perdeye yansıtmayı başaran eşsiz bir sinemacı; tarihin en yaratıcı ve etkili yönetmenlerinden biri olan Luchino Visconti'nin sinemasına odaklanıyoruz yeni programda. İstanbul İtalyan Kültür Merkezi işbirliğiyle gerçekleştirdiğimiz retrospektif kapsamında, telif haklarıyla ilgili sorunlar nedeniyle programa alamadığımız *Vaghe stelle dell'Orsa* (1965) dışındaki tüm uzun metraj Visconti filmleri Mayıs ve Haziran ayları boyunca Onat Kutlar Sinema Salonu'nda izlenebilir.

İRANLI KADINLAR KONUŞUYOR: TARİH, SANAT, DİRENİŞ

İran'daki özgürlük mücadelesiyle dayanışma göstermek ve halk hareketini ateşleyen feminist direnişe dikkat çekmek amacıyla, 26. Uçan Süpürge Uluslararası Kadın Filmleri Festivali'nin yanı sıra sinema ve feminizm odaklı bağımsız dijital yayın organı Another Gaze / Another Screen işbirliğiyle sunduğumuz bu seçki aracılığıyla İran'a kadınların ve marjinalleştirilen cinsel kimliklerin gözünden bakıyoruz. Deneyssel ve belgesel filmlerden oluşan programda 4 uzun metraj belgesel ve 6 kısa metraj film seyirciyle buluşacak. Program kapsamında ayrıca, *Ne Cüretle Bunu İstersin* filminin yönetmeni Mania Akbari filminin gösterimine katılmak ve İran'daki halk hareketiyle ilgili son gelişmelere dair görüşlerini paylaşmak üzere Sinematek/Sinema Evi'nin konuğu olacak. Konuşumumuz Sinematek/Sinema Evi'nde seyirciyle buluşmasına katkılarından dolayı program ortağımız Uçan Süpürge Uluslararası Kadın Filmleri Festivali'ne ve Heinrich Böll Stiftung Derneği Türkiye Temsilciliği'ne teşekkür ederiz.

SERĞİ: BURADAYIZ AYAKTAYIZ

İranlı Kadınlar Konuşuyor programına eşlik eden sergimiz Buradayız Ayaktayız, İran'daki direnişten ilham alarak dünyanın farklı yerlerindeki çeşitli direniş hallerine selam gönderiyor. Bahar Samadi'nin *Assembly* video enstalasyonu, Ata Kam'ın, 2013'teki Gezi Parkı protestoları sırasında çektiği *Here and Now* fotoğrafı, görsel hafızamızda yer etmiş, dünyanın farklı yerlerindeki protestolardan sahnelere yer verdiği cyanotype resimleri ile Yeşim Paktin'in *Mavi Çiçeklerle Direniş* serileri, anonim bir sanatçının *Çöküş* başlıklı resmi, Pegah Derakhshah Rokni'nin *The Wind Will Blow Our Hair Away* deseni ile Claudine Mulard ile Sophie Keir & Kate Millett arşivinden fotoğrafların yanı sıra Fulya Çetin ve Can Ünlü'nün birlikte ürettiği QR kodu ile izlenebilecek İran'daki direnişe dair *Salınan* serisi ve Furuğ Ferruhzad'dan alıntılar Sinematek binasının farklı yerlerinde izleyicinin karşısına çıkıyor. Küratörlüğünü Saliha Yavuz'un, afiş tasarımı Amir Jamshidi'nin yaptığı sergi 2 Mayıs-25 Haziran 2023 tarihleri arasında Sinematek/Sinema Evi sergi salonunda görülebilir.

SESSİZ PERŞEMBE: SÜRGÜNDE BİR YILDIZ, IVAN MOSJOUKINE

Sessiz Perşembe gösterimlerimiz sessiz sinemanın efsane isimlerinden, Rus tiyatro ve sinema oyuncusu Ivan Mosjoukine'in iki filmiyle devam ediyor. EyeFilmuseum'ın sessiz sinema küratörü Elif Rongen-Kaynakçı danışmanlığında sunduğumuz programda Mosjoukine'in zengin filmografisine daha az bilinen, aykırı filmlerinden ikisiyle giriş yapıyoruz. Bu bölümde *Çarın Yaveri* (*Der Adjutant des Zaren*) filmi Det Danske Filminstitut, *Cehennem Ateşi* (*Le Brasier Ardent*) filmi ise Cinémathèque Française tarafından temin edilen kopyaları ile, Kurukahveci Mehmet Efendi'nin değerli katkılarıyla sunulan canlı müzik performansları eşliğinde seyirciyle buluşacak.

II. SİNEMATEK GÜNLERİ: SEKTÖR BULUŞMALARI

Sinematek/Sinema Evi, sinema endüstrisi profesyonellerini bir araya getiren sektör buluşmalarına ikinci kez ev sahipliği yapıyor. Sinema Adası organizatörlüğünde 02-03-04 Haziran tarihlerinde Sinematek/Sinema Evi'nin Köşk Etkinlik Salonu, Cam Bina Toplantı Odası ve Onat Kutlar Sinema Salonu'nda gerçekleştirilecek bir dizi etkinlikten oluşan Sinematek Günleri: Sektör Buluşmaları sektörde aktif çalışan veya sektöre girmek isteyen sinemaseverlerle profesyonelleri buluşturarak ulusal sinemacılara ağ kurma imkânı ve erişilebilirlik sağlamayı hedefliyor.

Detaylı bilgi ve program için web sitemizi ve sosyal medya hesaplarımızı takip edebilirsiniz.

SİNEMATEK/SİNEMA EVİ

ANA PROGRAM LUCHINO VISCONTI RETROSPEKTİFİ

LUCHINO VISCONTI RETROSPEKTİFİ

“Luchino Visconti hakkında konuşmak demek, sinemadan çok daha fazlası hakkında konuşmak demektir.”¹ Visconti’ye dair, Klaus Geitel’in bu tespitinden daha isabetli bir tespit yapmak zordur. Çünkü gerçekten de onun sineması hakkında konuşmak müzik, opera, resim ama daha da önemlisi tarih ve edebiyat hakkında konuşmak demektir. Bu onu sinema sanatının en “estetik” yönetmenlerinden biri olmanın yanında tartışmasız en entelektüellerinden biri de yapar. Sinema tarihinin önemli akımlarından biri olan İtalyan Yeni Gerçekçiliğinin içinden çıkmış fakat kısa süre zarfında son derece kendine özgü bir üslup geliştirmiş, çağının bütün eğilimlerine ve modalarına sırtını dönerek, hayatı boyunca tutarlı bir biçimde kendi estetik eğilimlerinin ve takıntılarının peşinden gitmiş; görkemli bir çöküş estetiğinin, mahvedici tutkuların, tarihsel değişimin ve çaresiz bir nostaljinin, yozlaşmanın ve sapkınlığın, güzellik ve ölüm çağrısının destansı şairidir Luchino Visconti.

İtalya’da faşizm koşulları altında seslerini fazla çıkarmadan yaşamak zorunda kalan muhalif çevrelerde ve Cinema dergisi etrafında toplanmış genç sinemacılar arasında büyük bir coşku ile karşılanan 1943 yapımı ilk filmi *Tutku* (*Ossessione*) ile dikkatleri üzerine çeker Visconti. Film, kavramsallaştırması sonraki yıllarda yapılacak olan Yeni Gerçekçilik akımının ilk ve öncü filmlerinden biri kabul edilir. Oysa *Tutku* konusu itibarıyla dönemin Yeni Gerçekçi filmlerinin temalarından bir hayli uzak bir kara film hikâyesine, James M. Cain’in 1934 tarihli Postacı Kapıyı İki Kere Çalar romanına dayanır. İlk başta şaşırtıcı gözükse de İtalyan sineması için anormali gibi duran bu kara film Visconti’nin biyografisine bakıldığında bir anda anlam kazanır. Milanolu aristokrat bir aileden

gelen Visconti sanatsal eğilimlerini tatmin etmek amacıyla 1936 yılında Fransa’ya gitmiş, Paris’in sol sanat ortamından çok etkillenmiş ve Jean Renoir’in yanında sanat yönetmeni ve asistanı olarak çalışma fırsatı bulmuştur. Renoir’ın 1935 yapımı *Toni* filminin gerçekçi sadeliğinden, yönetmenin gerçek mekânları ve doğal ışığı kullanmasından etkilenen Visconti belli ki sadece Renoir’ın üslubundan değil, dönemin Şiirsel Gerçekçi filmlerinden de çok etkillenmiştir. Cain’in romanından Renoir sayesinde haberdar olan Visconti’nin bu ilk filmi serseri, işsiz ama son derece mert ve dürüst bir işçi sınıfı erkeğinin bir kadın ve ona yönelik tutkusu nedeniyle çöküşe sürüklenmesini anlatan tipik bir Şiirsel Gerçekçilik filmidir aslında. Uzun plan tercihi ve dramatik etkiyi kaydırmalarla ve mizansenin iç dinamiklerindeki değişikliklerle vermesiyle de açıkça Renoir’ın olan film, sinema tarihinde Şiirsel Gerçekçilik ile Yeni Gerçekçilik arasında kurulmuş sağlam bir köprü gibi durur.

Sonraki filmi *Yer Sarsılıyor* (*La Terra Trema*, 1948) ise tam bir Yeni Gerçekçilik başyapıtı olarak değerlendirilecektir. Ünlü gerçekçi İtalyan yazar Giovanni Verga’nın bir eserinden uyarlanan filmde Visconti klasik bir toplumsal gerçekçi anlatı örneği sunar. Kendilerini sömüren tüccarlara karşı sergiledikleri direniş başarısızlıkla sonuçlanınca çareyi bireysel olarak bağımsızlaşmakta ve zenginleşmekte arayan Valastro ailesinin çöküşünün anlatan film kapitalist ilişkiler karşısında bireysel yırtma girişimlerinin sonuçsuzluğunun altını çizer. Çözüm kolektif direniştedir fakat henüz o da ufukta çok belirginleşmemiştir. Amatör oyuncular, doğal mekân ve ışık kullanımıyla Yeni Gerçekçi kurallara harfiyen sadık kalan Visconti kimi sahnelerin operavari görkemi ve alan derinliğinin yarattığı

imkânlarla sergilediği derin perspektifli çarpıcı mizansenleriyle sonraki estetik eğilimlerinin de ilk örneklerini bu filmde gösterir.

Gerçekçi sinemanın sınırları içinde değerlendirilebilecek ama Yeni Gerçekçiliğin katı doğalcı prensiplerinden yavaş yavaş uzaklaşmaya başladığı bir sonraki filmi *Bellissima* (1951), küçük kızından bir star yaratmak isteyen işçi sınıfından bir kadının burjuvazinin parıltılı eğlence kültürü tarafından ayartılışının ve ardından uğradığı hayal kırıklığının hikâyesidir. Film, boş hayaller ve hevesler üreten ticari İtalyan sinemasının ve popüler kültürün bir eleştirisini barındırır da ironik bir biçimde aynı zamanda Visconti’nin burjuva sinemasının natüralist reddiyesine dayalı katı gerçekçi kurallardan uzaklaşma eğilimini yansıtır. Profesyonel oyuncular kullanmaya başlayan yönetmen, *Yer Sarsılıyor*’da terk ettiği dramatik unsurlara ve de komedi gibi tür sineması kalıplarına bu filmiyle kapıyı aralar.

Sonraki filmi *Senso* (1954) ile Visconti Yeni Gerçekçilikten koptuğunu açık bir biçimde ilan eder. Bu film yönetmenin daha sonra ısrarla takip edeceği temaları müjdeleyen ilk filmidir. 19. yüzyılda İtalya’nın ulusal birliğinin gerçekleşmesi (Risorgimento) sürecinde geçen, tarihsel eğilimleri simgeleyen karakterlerle dolu, zaman zaman fazla dramatik jestler barındıran, nefes kesici güzellikte bir mimari dekor önünde çekilmiş bir tutku ve ihanet hikâyesidir *Senso*. Filmin ana karakteri Franz Mahler, Byronik romantik kahramanın yozlaşmasının ve çöküşünün bir sembolüdür âdeta. Savaşa erkeksi bir macera gözüyle bakan, romantik, çapkın, aristokratik ve tam da bu özellikleriyle Kontes Serpieri’nin gönlünü çelen Mahler, filmin sonunda

korkak ve onursuz bir zavallıya dönüşür ve kurşuna dizilir. Onun kaderi ait olduğu aristokratik geçmiş ve kültür gibi çökmekte olan Avusturya-Macaristan İmparatorluğu’nun kaçınılmaz yazgısıyla ilişkilidir. Onun karşısında, yeni yükselen milliyetçiliğin neferi ve yeni “burjuva” İtalya’nın temsilcisi Ussoni durur. O da *Leopar’ın* (*Il Gattopardo*) Tancredi’si gibi aristokrat kökenli olmasına rağmen safını yeni liberal-milliyetçi İtalya’dan yana seçmiştir. Anti-milliyetçi Kont Serpieri ile sıkıcı bir evlilik sürdüren Kontes içinse hayatına yön veren, siyasetten ziyade erotik tutkudur. Kamusal siyasetle ilgilenen erkeklerin aksine özel hayata hapsolmuş, ufku aşk ve tutkuyla sınırlı kadın klişesi burada bir kez daha karşımıza çıkar. Hayatı boyunca kendisini Marksist olarak tanımlamış Visconti’nin tarihe Marksist şemalarla bakışının bir ürünü olan tarihsel karakterlerinin onun takıntısı olan çöküş ve yozlaşma temalarıyla ilk kez buluştuğu filmidir *Senso*.

Takip eden Dostoyevski uyarlaması *Beyaz Geceler* (*Le notti bianche*, 1957), tümüyle yapay dekoru ve melodramatik hikâyesiyle Visconti’nin artık Yeni Gerçekçilikten koptuğunu bilenler için bile şaşırtıcı bir denemedir. Pek çok eleştirmene göre yönetmenin filmografisi içinde de ayrıksı duran bu filmi aslında Visconti dünyasına bağlayan tek şey onun tutarlı Dostoyevski hayranlığı gibidir. Yazarın İnsancıklar gibi ilk dönem eserlerinden en olgunlarına kadar sık sık karşımıza çıkan, elindekinden vazgeçmekten neredeyse mazozistçe zevk alan, fedakâr ve yüce gönüllü karakterlere Visconti’nin de belirgin bir ilgisi olduğunu söylemek, özellikle Rocco karakteri de hesaba katıldığında, abartılı bir değerlendirme sayılmaz.

¹ Klaus Geitel, “Visconti Dünya Tiyatrosu” Luchino Visconti, (çev. Fusun Ant), Afa Sinema, 1988, s. 49.

Visconti’nin zaten yerleşmiş olan uluslararası şöhretinde ciddi bir sıçramaya yol açan 1960 yapımı *Düşman Kardeşler* (*Rocco e i suoi fratelli*) geleneksel dramatik anlatının bütün araçlarını kucaklayan, bir 19. yüzyıl romanı yoğunluğunda ve derinliğinde, karakterlerin yine tarihsel ve sosyal eğilimleri temsil ettiği, sosyal değişim üzerine yazılmış epik bir anlatıdır. *Yer Sarsılıyor*’un neredeyse devamı sayılabilecek nitelikteki film, geçim olanakları kalmamış Güneyli bir ailenin endüstriyel Kuzey’e göçünü ve onları bir arada tutan feodal bağların modern, kapitalist dünya içinde çözülüşünü hikâye eder. Kısa yoldan zengin olmayı kafasına koymuş Simone, modern dünyanın nimetleri karşısında hızla yozlaşır ve çürürken ortanca kardeş Rocco, tıpkı annesi gibi feodal aile değerlerine ve onu bir arada tutma ülküsüne beyhude yere sarılır. Aralarında en akıllısı ve yüzü geleceğe en fazla dönük olan fabrika işçisi Ciro ise bu kutsal aile mitinin kapitalist dünyada dağılmaya mahkûm olduğunu serinkanlı bir biçimde kabul etmiş tek karakterdir. Filmdeki bu sosyal drama boyutunun içine yerleşmiş çarpıcı Dostoyevskiyen etkiler mevcuttur. Rocco, Dostoyevski’nin Budala’sının ana kahramanı, aziz yaradılışlı, egosundan neredeyse soyunmuş, meleksi ve masum Prens Mişkin’in âdeta bir kopyasıdır. Nadia’da Nastasya Filipovna’dan, Simone’de ise Rogojin karakterinden derin izler bulunur. Ancak burada da Visconti derin estetik hayranlıklarını Marksist bir tarih görüşüyle bir kez daha başarıyla harmanlamıştır. Dostoyevski’nin Hz. İsa’dan esinlenerek yaratmaya çalıştığı bu aziz figürü Visconti’de tarihsel olarak miadı dolmuş feodal bir fazilet anlayışının ve aile bağlarına mânâsız düşkünlüğün sembolü hâlini alır. Ailenin felakete sürüklenmesinde Rocco’nun bu anakronik erdeminin rolü özellikle vurgulanır. Fakat Visconti Rocco’yu sadece aklında mahkûm etmiştir. Çünkü her ne kadar Rocco, Simone ve Nadia Marksist tarih şemasında zamanı dolmuş, ölmeye mahkûm, geleceği temsil etme niteliğinden yoksun karakterler

olarak çizilmişse de Visconti’nin asıl estetik ilgisi bu karakterlere yöneliktir. Bu karakterlerin “doğru”nun temsili Ciro’dan çok daha ilgi çekici çizildiklerine kuşku yoktur. Visconti’nin 1963 tarihli bir sonraki filmi *Leopar*’ona Cannes Film Festivali’nde Altın Palmiye ödülünü getirerek yönetmenin ününü iyice perçinler. Üç saatlik bu drama da tarihsel karakterlerle dolu bir değişim ve dönüşüm anlatısıdır. Fakat *Rocco*’nun aksine bu filmde yoğun dramatisasyona ve duygusal zirvelere yer yoktur. Yönetmen, Giuseppe Tomasi di Lampedusa’nın 1958 tarihli romanından uyarladığı filmi, Visconti sinemasında görmeye giderek alıswacağımız estetizmin müjdelendiği 40 dakikalık balo sahnesi dışında son derece sade bir gerçekçilikle çekmiştir. Karakterler dramatik savruluşlardan, duygusal aşırılıklardan yoksundur. Fakat bir kez daha tam mânâsıyla “tarihsel”dirler ve tarihsel eğilimleri temsil ederler. Salina Prensi Don Fabrizio uluslaşma öncesi dönemin yok olup gitmekte olan yönetici sınıfına mensup bir toprak sahibidir. Prens, statüsünü korumak için değişimi sahiplenmeyi bilecek kadar akıllı ve sağduyulu fakat bu tercihine rağmen derin nostaljik duygulara gark olmaktan kendini alamayan bir aristokrattır. Yükselen yeni İtalyan liberalizmiyle doğrudan özdeşleşen karakter ise, yeni yönetici sınıfın saflarına sorunsuzca girmeyi başarmış ve kârlı bir evlilikle servetini çoğaltmış yeğeni Don Tancredi’dir. Anlatılan dönem yine Risorgimento’dur.

Tarih sahnesine bir yandan yeni aktörler çıkarken “bazı şeylerin değişmemesi için bir şeylerin değişmesi gerektiğine inanmış” eski yöneticiler sadece üzerlerindeki üniformayı değiştirerek yeni yöneticiler olmayı başarmıştır. Visconti sahnenin ortasına hiçbir zaman bu meseleyi yerleştirmese de diyaloglar ve filmin finali aracılığıyla halk devriminin eski yönetici sınıf ve burjuvazi ittifakıyla nasıl gasp edildiğini vurgulamayı ihmal etmez.

Filmin bu açıkça Marksist tarih yorumuyla yan yana duran Visconti’ye özgü temalarının başında ise

aristokratik çöküş hissine duyulan duygusal yakınlık, yaklaşan ölüm duygusu ve onunla ilişkilenen güzellik tutkusu yer alır. Kendisi de ölen bir sınıfın üyesi olarak yönetmen aristokratik değerlerin çöküşüne duyduğu sessiz ve estetik hüznü ilk kez burada belli ederken daha sonra karşımıza tekrar çıkacak ölüm arzusu ve mutlak güzellik ilişkisine dair ilk karalamalarını gerçekleştirir. Burt Lancaster’ın canlandığı Don Fabrizio karakteri o görkemli balo sahnesinde ölüme iyice yaklaştığını hisseder. Claudia Cardinale’nin hayat verdiği güzellik timsali Angelica onun için artık çok uzak bir idealdir. Ancak uzun dans sahnesinde, kıskanç yeğenin (Alain Delon) bakışları altında Angelica ile flört ederken bu güzellikle geçirdiği zaman neredeyse bir ölüm çağrısına dönüşür. Sabaha karşı yorgun bir biçimde eve dönerken Garibaldici askerler kurşuna dizilmekte, bir devir kapanmakta, kendi gibileri ölmekte ama onun soyundan gelenler doğru hamlelerle parlak geleceklere doğru ilerlemektedir. Visconti bu iki epik filminin ardından çektiği Alman üçlemesiyle hem üslupsal hem de tematik anlamda farklı bir döneme girer. Hoş, üçlemenin ilk filmi *Lanetliler* (*La caduta degli dei*, 1968) tıpkı önceki filmleri gibi tarihsel ve siyasidir. Ancak bu filmde aşırılığa kaçmaktan hiç gocunmayan yönetmen hikâyeyi edebiyat tarihine göndermelerle tıka basa doldurarak maske karakterlerle şekillenmiş dışavurumcu bir estetiği, sahici karakterlerle yoğrulmuş bir gerçekçiliğe tercih eder. Bu filmde yönetmenin güç arzusu, yozlaşma ve sapkınlığa duyduğu ilgi filmin politik-tarihsel boyutunu gölgede bırakacak denli yoğunlaşır.

Krupp ailesini anımsatan bir çelik imparatorluğunun sahibi Essenbecklerin Naziler tarafından hizaya getirilişi ve en nihayetinde şirketlerinin birtakım kuklalar aracılığıyla ele geçirilişinin hikâyesidir *Lanetliler*. Ailenin liberal üyeleri terör ve komploya dayalı metotlarla erkenden ve hızla tasfiye edilir. Onları, var olan düzeni tehdit eden radikal ve

dizginlenmesi imkânsız SA örgütlenmesinin bir üyesi olan Konstantin takip eder. Sıra en sonunda, tıpkı Nazileri kendi otoriteryen hedefleri için araç olarak kullanabilecekleri yanlısamasına kapılan Alman muhafazakârları gibi Nazi müttetiklerini şirkete sahip olmak için araçsallaştırabileceklerini sanan gafil Friedrich ve Sophie’ye gelir. Çelik imparatorluğu en sonunda Nazilerin elinde bir kukladan başka bir şey olmayan pedofil ve sapkın Martin’e kalır. Martin sadistik eğilimlerini serbestçe sergileyebileceği bir siyasal ortam bulurken, Naziler elverişli bir maşaya sahip olmuştur.

Film, edebî karakterlerin resmigeçidi gibidir. İktidar için cinayet işlemeye hazır Friedrich ve Sophie, Macbeth ve Lady Macbeth’e çarpıcı bir şekilde benzer. Martin’in tecavüz ettiği küçük kızı intihara sürükleme hikâyesi Dostoyevski’nin Cinler romanındaki Stavrogin karakterinden alınmıştır. Konstantin’in sanat düşkünü oğlu Günther ise âdeta bir Thomas Mann karakteridir. Tıpkı *Leopar*’da olduğu gibi bu filmde de son derece uzun ve etkileyici bir sahne dikkat çeker. Ancak bu kez söz konusu sahne estetik bir balo sahnesinden oldukça farklı, yoz ve dekadani bir orjidir: SA militanlarının sabaha karşı SS militanlarıncı katledildiği uzun Bıçaklar Gecesi. Uzun, yer yer abartılı, görkemli ya da dışavurumcu sahneler artık Visconti’nin imzası niteliği taşımaya başlayacaktır. Bu giderek tuhaflaşan film, finalde Visconti’nin büyük keşfi Helmut Berger’in canlandığı Martin karakterinin annesi Sophie’ye (Ingrid Thulin) tecavüz ettiği ve onu kocası Friedrich (Dirk Bogarde) ile intihara zorladığı sahnelerde iyice groteskleşir ve Visconti hayranlarını ikiye böler. Filmı yadırgayan pek çok eleştirmenin ve sinemaseverin yanında ondan çarpılan ve derinden etkilenen Fassbinder gibi yönetmenler de mevcuttur.

Visconti’nin üslubunda *Lanetliler*’den itibaren dikkat çekici bir değişim de gözlenir. Yeni Gerçekçiliğin genel ve uzun planlarla şekillendirilmiş sadeliğinden

giderek uzaklaşıp epik filmlerinde yakın planlara bol bol yer veren yönetmen Alman Üçlemesi’nden başlayarak dönemin giderek yükselen tekniği *zoom-in* (optik yaklaşma) ve *zoom-out*’u (optik uzaklaşma) son derece kendine özgü bir şekilde kullanır ve onu üslubunun parçası hâline getirir. Tipik bir Visconti sahnesinde sahne genel planla açılır, ardından kamera bir kahramanı seçerek ona yakınlaşır, plan yakın çekim seviyesine gelir ve bir süre sonra kamera kahramandan ayrılarak sahne içinde gezinmeye başlar. Yüzler, eller ve nesneler üzerinde gezinen kamera bir noktada tekrar uzaklaşarak genel plana döner. Bu ve bu hareketin varyasyonlarıyla Visconti kamerası tek plan içinde âdeta kurgu yaparak genel planlarla yakın çekimleri, kesmeye başvurmadan müziksel bir akış içinde harmanlar. (*Venedik’te Ölüm*’de Aschenbach’ın Tazio ile karşılaştığı sahne bu üslubun en saf ve en görkemli örneğini sergiler). Bu üslup da giderek Visconti’nin en önemli imzalarından biri hâline dönüşecektir.

1971 tarihli *Venedik’te Ölüm (Morte a Venezia)* filmiyle Visconti bu kez bir başka çok sevdiği yazara, Thomas Mann’a döner ve en sevdiği temalardan biri olan ölüm ve güzellik ilişkisini irdelemenin peşine düşer. Mann’ın, uyarlaması son derece zor *novell*asında yönetmenin yaptığı en önemli değişiklik romanın kahramanı Aschenbach’ı bir yazardan müzisyene çevirmektir. *Novell*adaki derinlikli estetik ve sanatsal tartışmalar şaşırtıcı bir şekilde filme ya hiç yansımaz ya da son derece soyut ve etkisiz bir şekilde kendine yer bulur. Ancak Visconti bu eksikliği filmin finaline doğru Mahler’in müziğinin de yardımıyla giderek yoğunlaşan bir estetik deneyimle dengeler. Salgının kol gezdiği Venedik sokaklarında, otel ve şehir giderek boşalırken, eşyaların yakıldığı ateşlerin dumanları arasında Tazio’nun peşinde dolaşan Aschenbach ölümü ensesinde hissetse de oradan ayrılamaz. Hastalığın bedenini ele geçirmesine kayıtsız,

mutlak güzellikle büyülenmiştir. Ölüme bu kadar yakinken bir berber tarafından saç boyanarak ve yüzüne âdeta bir maske takılarak umutsuzca “gençleştirilen” Aschenbach sahilde Tazio’nun güneş ışıkları arasında denize girişini izler ve bu olağanüstü manzarayı seyrederken saç boyaları şakaklarından akmaya başlar. Onun için mutlak güzellik ve erotik sarhoşluk giderek ölümden yok oluş arzusuna dönüşür. Aschenbach bombos sahildeki şezlongunda, bakışları Tazio’da sabitlenmiş, titreyerek can verir. Sinema tarihinin en unutulmaz finallerinden birisidir bu.

Sonraki filmi *Ludwig*’de (1973) bu kez gerçek bir kişinin hikâyesini beyazperdeye taşımaya niyetlenir yönetmen. Söz konusu kişi makamına hiçbir zaman uyum gösterememiş bir sanat ve estetik düşkünü, eksantrik bir eşcinsel olan ve Bavyera hükûmetinin bir komplosuyla “deli” olduğu gerekçesiyle tahttan indirilmiş II. Ludwig’dir. Her ne kadar gerçek bir kişilik olsa da tam mânâsıyla bir Thomas Mann karakteridir Ludwig ve bu özellikleriyle de Visconti için biçilmiş kaftandır. Buddenbrook ailesinin son üyesi Hanno nasıl pratik konulara tamamen yabancı, gayridünyevi, hastalıklı, müzik ve sanat düşkünü bir varis olarak Buddenbrook Hanedanlığı’nın çöküşünün son halkasıysa hemen hemen aynı özellikleri sergileyen Ludwig de miadı dolmuş Bayvera Krallığı’nın çöküşünün cisimleşmiş hâli gibidir. Mann ile Visconti’yi ortak bir biçimde cezbeden temel karşıtlık akılcı, pratik, dünyevi, sağlıklı, yaşama dönük, güçlü kişiliklerle duygusal, içe kapalı, hastalıklı, melankolik, sanata bir din gibi tapan, dünyadan el etek çekmeye hazır, yüzü ölüme dönük, zayıf kişilikler arasında kurdukları karşıtlıktır. Her ikisi de duygusal ve estetik tercihlerini ikinciden yana yaparlar. Çöküş fikri Mann’da neredeyse metafizik bir uyumsuzluğun ifadesiyken Visconti’de bu fikir tarihselleşir. Visconti sadık bir Marksist olarak her seferinde akli bir müdahaleyle bu karakterlerin tarih sahnesinden silinip gitmeye

yazgılı olduklarını vurgular; çöküş fikrini tarihsel bağlamı içine yerleştirerek nostaljik/estetik hazzı ve dekadana duyduğu yoğun ilgiyi rasyonel olarak çerçevelelendirmeye çalışır.

Visconti bir sonraki eseri *Aile Tablosu*’nda (*Gruppo di famiglia in un interno*) yine yaşlı bir sanatseveri odağına yerleştirir. Burt Lancaster’ın canlandığı profesör, pozitif bilimlerde uzmandan yaşadığı hayal kırıklığı sonucu kendisini resim ve müziğe adanmış, küçük manastırında izole bir yaşam süren bir estettir. Ölü nesneler arasında öleceği günü beklerken onun inandığı ve sevdiği her şeyin neredeyse tam zıddını temsil eden bir aile tarafından huzuru bozulur. En fazla ilgisini çeken karakter ise evi tutan Markiz Bianca’nın jigolosu Konrad’dır (Helmut Berger). Visconti ile kendi keşfi, sinemasının ikonografik yüzü Helmut Berger arasındaki gerçek aşk ilişkisinden derin izler taşıyan bu ikili arasındaki ilişkide de bir tür baba-oğul yakınlığıyla pederastik bir erotik ilgi birbirine karışır. Konrad karmaşıklığı, yozluğu ve çekiciliğiyle filmin kuşkusuz en ilginç karakteridir. Zaman zaman Dostoyevskiyan bir nihilisti andırır. O hem radikalliği ve devrimciliği ile ahlak dışı (amoral) bir figürdür, hem de zevke ve zenginliğe düşkünlüğünü tatmin etmek için seçtiği meslek itibarıyla ahlaksızdır (immoral). Yaşadığı çelişkiden, ölümsüzleşmek amacıyla giriştiği Dostoyevskiyan bir intiharla çıkmayı dener. Fakat Kontes finalde Konrad’ın eninde sonunda unutulacağını söyleyerek bu eylemin beyhudeliğini vurgular. Belki de onu unutmayacak yegâne kişi, sayılı yılları kalmış profesördür. Visconti’nin en sevdiği temalar bir kez daha yönetmenin anti-faşist bir film yapma hedefini gölgede bırakır.

Yönetmen son filmi *Masum (L’innocente)*, 1976) ile dekadadan estetizmiyle özdeşleşmiş İtalyan bir yazara, kötü şöhretli D’Annunzio’ya yönelerek onun erken dönem eserlerinden birini uyarlamayı seçer. Bir önceki filminde hafiften kendini göstermiş

olan “ahlak” meselesine olan ilgisi bu filmde iyice olgunlaşır Visconti’nin. Filmin kahramanı Tullio hayatın özü olduğuna inandığı hazzı aşk maceralarında arayan, hayatı üzerinde mutlak kontrolü olduğuna inanmış, serbest düşünceli ve özgür bir nihilisttir. Kendi karakterinin zıddı özellikler barındıran dindar, sadık ve hassas karısı Giuliana’ya karşı dürüstlüğü acımasızlık boyutundadır. Ancak Tullio’nun özgüveni ve kendine dönük narsistik ilgisi Giuliana’nın başka bir erkeğe âşık olmasıyla darmadağın olur. Tullio kıskançlık krizleri içinde öz denetimini giderek kaybeder ve sonunda bir canavara dönüşür. Nietzsche’den başlayarak “irade”yi yücelten bütün varoluşçu felsefe ekollerine serinkanlı bir eleştiri niteliği taşıyan bu veda filmiyle Visconti, hayvani dürtülerimizin iradi seçimlerimize ve öz denetim iddialarımıza nasıl sınır koyduğunu keskin ve vurucu bir biçimde sergiler.

Yönetmenlik kariyerine sosyal meseleleri odağına alan gerçekçi bir sinemayla başlayıp, onu 19. yüzyıl sonu 20. yüzyıl başı Avrupa’sının temel edebî, ahlaki ve felsefi meselelerine yoğunlaşarak noktalayan, hayatı boyunca Marksist kalmış bu büyük yönetmen, modern dünyada “moda”ları yavaş yavaş geçmeye yüz tutmuş tema ve meselelere yoğunlaşmasının bedelini kendisinden çok daha yüzeysel yönetmenlerin gölgesinde kalmakla ödüyor bugün. Oysa Avrupa kültürünün bu anakronik evladı bütün aşırılıkları, takıntıları, şaşırtıcı ve karmaşık karakterleri ve görkemli estetiği ile tekrar tekrar hatırlanmayı ve yeniden değerlendirilmeyi hak ediyor.

Emin Alper
Sinematek/Sinema Evi Sanat Yönetmeni

Tutku

Ossessione

Yönetmen

Luchino Visconti

Senaryo

James M. Cain
(roman)

Luchino Visconti

Mario Alicata

Giuseppe De Santis

Gianni Puccini

Oyuncular

Clara Calamai

Massimo Girotti

Dhia Cristiani

Gösterim Tarihi: 02.05.2023 - 20.00 / 31.05.2023 - 20.00 / 14.06.2023 - 20.00

Ülke

İtalya

Yıl

1943

Süre

140 dk.

Renk

Siyah Beyaz

İtalyan Yeni Gerçekçiliğinin gelişimindeki kilit figürlerden biri olan Visconti'nin ilk filmi *Tutku*, akımın tüm karakteristiklerini karşılamasa da ilk örneklerinden biri kabul edilir. Visconti'nin, Yeni Gerçekçi sinemanın doğuşunda önemli rol oynayan bir yazar grubuyla birlikte, James M. Cain'in ünlü suç romanı Postacı Kapıyı İki Defa Çalar'dan uyarladığı film, aynı zamanda Amerika'yı kasıp kavuran kara film türünün imza özelliklerini taşır ve Avrupa'daki ilk örneklerinden biri olarak tanımlanır. İkinci Dünya Savaşı yıllarında faşizmin gölgesindeki İtalya'da çekilen film, Mussolini rejimi tarafından yasaklanıp sansürlenmiş olsa da Visconti elindeki tek yedek negatif sayesinde filmi yeniden bir araya getirmeyi başarır.

Dil

İtalyanca

Gösterim

Türkçe Altyazılı

Başıboş serseri Gino, kaçak olarak bindiği kamyonun yaka paça atılınca soluğu yol kenarındaki bir benzincide alır. Aynı zamanda restoran da olan bu mekânı, Giuseppe ile kendinden yaşça küçük güzel eşi Giovanna işletmektedir. Beş parasız olduğu için yediği yemeğin parasını ödeyemeyen Gino, karın tokluğuna Giuseppe'nin garajında çalışmaya başlar. İlk karşılaştıkları andan itibaren birbirlerine tutkuyla bağlanan Gino ve Giovanna, mutluluklarının önündeki tek engeli, Giuseppe'yi, ortadan kaldırmak için her yolu denemekten çekinmez. 20. yüzyılın ortalarındaki İtalyan toplumunun portresini, o dönem için cesur sayılabilecek fuhuş ve eşcinsellik gibi temalarla perdeye taşıyan *Tutku* kara film, Yeni Gerçekçilik akımı ve Şiirsel Gerçekçi sinemanın izlerini harmanlayan benzersiz bir ilk filmidir.

Düşman Kardeşler

Rocco e i suoi fratelli

Yönetmen
Luchino Visconti

Senaryo
Testori (roman)
Visconti
D'Amico
Pratolini
Campanile
Franciosa
Medioli

Oyuncular
Alain Delon
Annie Girardot

Gösterim Tarihi: 05.05.2023 - 20.00 / 28.05.2023 - 14.00 / 16.06.2023 - 20.00

Ülke
İtalya, Fransa

Yıl
1960

Süre
179 dk.

Renk
Siyah Beyaz

Dil
İtalyanca

Gösterim
Türkçe Altyazılı

Visconti, *Düşman Kardeşler*'inde diğer büyük filmleri *Senso* ya da *Leopar*'ın aksine güncel bir hikâye anlatır. Konusu, kahramanları ve görsel yaklaşımıyla Yeni Gerçekçi özellikler taşısa da kadim metinleri kaynak alan, felsefi ve psikolojik derinliğe sahip katmanlı yapısı, edebiyat ve opera gibi farklı sanat formlarından ilham alan güçlü duygusal tonuyla gerçekçiliğin Visconti'ye özgü yeni ve eşsiz bir yorumunu ortaya koyar.

"İtalyan ekonomik mucizesi"nin gerçekleşmekte olduğu 1960'lı yıllarda geçen film, daha iyi bir hayat umuduyla ülkenin güneyindeki yoksul köylerini terk ederek kuzeye göç eden bir ailenin hikâyesini anlatır. Kocasını kaybeden Rosario Parondi, oğulları Rocco, Simone, Ciro ve Luca'yı alıp beşinci oğlu Vincenzo'nun peşinden Milano'ya gelir. Toplu konutlardan birinde boş bir daireye sığınan ailenin büyük umutları bağladığı şehir macerası böyle başlar. Her bir oğulun adıyla anılan bölümlerden oluşan film, Hristiyan Demokrat Parti iktidarında kontrolsüzce büyüyen ekonominin yarattığı toplumsal değişimin bu aile üzerindeki etkilerini ele alırken, aynı kızı âşık olan Rocco ile Simone'nin ilişkisindeki ahlaki ikilem merkezinde geleneksel erkeklik anlayışını ve çarpık ekonomik düzen ile sınanan iyilik, fedakârlık, sadakat, kahramanlık gibi yerleşik değerleri de sorgular.

Gösterime girdiği dönemden itibaren sansüre maruz kalan bu epik başyapıt; ancak 1991'de, The Film Foundation ve Cineteca di Bologna ortaklığıyla gerçekleştirilen restorasyonundan sonra 179 dakikalık orijinal versiyonu ile izlenebilmeye başladı.

Leopar

Il gattopardo

Yönetmen
Luchino Visconti

Senaryo
Lampedusa (roman)
Visconti
D'Amico
Campanile
Medioli
Franciosa

Oyuncular
Burt Lancaster
Alain Delon
Claudia Cardinale

Gösterim Tarihi: 06.05.2023 - 18.30 / 27.05.2023 - 18.30 / 11.06.2023 - 14.00

Ülke
İtalya, Fransa

Yıl
1963

Süre
186 dk.

Renk
Renkli

Dil
İtalyanca, Latince,
Fransızca, Almanca

Gösterim
Türkçe Altyazılı

1963'te Altın Palmiye ödülü kazanan *Leopar*, bütün zamanların en güzel, görkemli ve etkileyici filmlerinden biridir. Giuseppe Tomasi de Lampedusa'nın 1860'lı yıllarda geçen ve İtalyan aristokrasisinin düşüşünü konu alan ünlü romanı, Visconti'nin hünerli ellerinde aynı anda hem müthiş bir hüzün hem de derin bir hiciv içeren sofistike bir yorumla perdede vücut bulur.

Savaş, aşk ve aile hayatına dair birbirini izleyen görkemli sahnelerden oluşan film, sadece bu sahnelerle değil, Burt Lancaster'ın muazzam performansında hayat bulan Prens Fabrizio Salina'nın duygu ve düşünce dünyasını resmedişiyle de tarihin en görkemli filmlerinden biridir. Prens Salina, yeni İtalya'da kendisinin ve ailesinin yerini muhafaza etme mücadelesi içindeki bir soyludur. Salina'nın genç alter egosu olarak da tanımlayabileceğimiz, isyancı yeğeni Tancredi (Alain Delon) yaşanmakta olan Prens'ten daha tutkulu ve cesur fakat öte yandan daha tedbirsiz ve ölçsüz bir aristokrattır. Tancredi toplumdaki ayrıcalıklı yerini korumak için saf değiştirmekten çekinmeyecektir, Fabrizio için bu o kadar kolay değildir.

Leopar, ayrıntı ve ışık konusundaki benzersiz yaklaşımı, kahramanlarının iç dünyasını yansıtan, özenle işlenmiş devasa tabloları andıran görüntüleriyle, kendine özgü bir görsel dokuya sahip Visconti sinemasının muhteşem bir örneğidir. İlk bölümünde, kişisel bir dramı tüm sosyal ve tarihsel arka planıyla ortaya koyuşundaki ustalıklı öne çıkar, ardından gelen, muhteşem balo sahnesi ise ölümlülük kavramının sinema tarihindeki en etkileyici yorumlarından biridir.

Ludwig

Yönetmen

Luchino Visconti

Senaryo

Luchino Visconti
Enrico Medioli
Suso Cecchi D'Amico

Oyuncular

Helmut Berger
Romy Schneider
Trevor Howard
Silvana Mangano

Gösterim Tarihi: 07.05.2023 - 18.30 / 21.05.2023 - 14.00 / 24.06.2023 - 14.00

Ülke

İtalya, Fransa, Batı
Almanya, Monako

Yıl

1973

Süre

238 dk.

Renk

Renkli

Dil

İtalyanca, İngilizce,
Almanca, Fransızca

Gösterim

Türkçe Altyazılı

Visconti'nin *Lanettiler* (1969) ile başlayıp *Venedik'te Ölüm* (1971) ile devam eden Alman Üçlemesi'nin son bölümü *Ludwig*, Bavyera Kralı II. Ludwig'i 1864'te taç giymesinden 1886'daki ölümüne dek izleyen bir psikodrama-biyografi.

Savaş ve diplomasiye ziyade sanata ilgi duymasıyla kabinesini kısa sürede hayal kırıklığına uğratan kralın taç giydikten sonra ilk işi Richard Wagner'e hamilik etmek olur. Ludwig, Avusturya İmparatoriçesi kuzeni Elisabeth'e tutkun olsa da Elisabeth onu kız kardeşi Sophie'yle evlendirmeye kararlıdır. Ne Wagner'de ne de Elisabeth'te umduğu yakınlığı bulan Ludwig giderek içine kapanır. Kardeşi Otto'nun aksine Avusturya-Prusya Savaşı'na dahil olmayı reddeder. Zaman içinde eşcinselliğiyle barışır. Bu sırada art arda inşa ettirdiği gösterişli ve pahalı şatolar kralın Xanadu'su hâline gelirken hazineyi zorlamaktadır. 1886'da kabinesi ile Ludwig arasındaki gerilim son radeye ulaşır. Ludwig'e hayat veren Helmut Berger'in androjen bir güzelliğe sahip yüzü, kralın çöküşünün fiziğine yansımalarını daha da dramatik kılmaktadır.

Visconti için "Açıktan eşcinsel fakat koyu bir Katolik, görünüşte komünist fakat yılmaz bir aristokrat" diyen film eleştirmeni Jonathan Romney, yönetmenin çelişkilerinin izlerinin sürülebildiği filmlerinde "eleştirinin kimi zaman hürmetle, takıntılı detaycılığın ise zevksiz aşırılıkla karıştırılabildiğine" ve bunun en çok 1930'lardan 19. yüzyıla uzanan Alman Üçlemesi'nde başına geldiğine dikkat çeker.

Yer Sarsılıyor La terra trema

Yönetmen

Luchino Visconti

Senaryo

Giovanni Verga
(roman)
Luchino Visconti
Antonio Pietrangeli

Oyuncular

Luchino Visconti
(anlatıcı)
Antonio Pietrangeli
(anlatıcı)

Gösterim Tarihi: 09.05.2023 - 20.00 / 21.05.2023 - 18.30 / 07.06.2023 - 20.00

Ülke

İtalya

Yıl

1948

Süre

160 dk.

Renk

Siyah Beyaz

Dil

Sicilyaca, İtalyanca

Gösterim

Türkçe Altyazılı

Komünist Parti'nin balıkçıları anlatan bir belgesel çekmesini istediği Visconti, Giovanni Verga'nın epeydir düşündüğü 1881 tarihli romanı *Malavoglia*'nın serbest bir uyarlamasını çekmeye karar verir. Romanın geçtiği Acı Trezza'ya gittiğinde köyün neredeyse hiç değişmediğini gören yönetmen, bu yarı belgesel yarı kurmaca filmde profesyonel oyunculara yer vermez.

Sicilya'nın Acı Trezza adlı yoksul balıkçı köyünde balıkçılıkla geçinen Valastro ailesinin köyden çıkıp anakaradaki hayatı görmüş büyük oğlu 'Ntoni toptancıların kendilerini sömürmesine isyan ederek diğer köylülere de ayaklandırmaya çalışır. Kolektif bir nitelik kazanamayan isyanı küçük bir umut kıvılcımı olsa da hem çetin hava koşulları hem de örgütsüzlük Valastroların aleyhine işler.

Yönetmenin kariyeri boyunca yanında olmuş çevirmeni Guido Aristarco, Visconti'nin bu erken dönem filmlerinde karakterlerini "mağup olmuş muzafferler" olarak tasvir ettiğine, "acı çekmelerine müsaade etse de acıya teslim olmalarına müsaade etmediğine" dikkat çeker.

Filmde anlatıcılara yer verilmesinin sebebi, oyuncuların yerel ağızla konuşmalarının İtalyanca konuşanlar tarafından anlaşılmasındır. Yönetmen, "Sicilya'da İtalyanca yoksulların konuştuğu bir dil değildir" diyerek ulus-devlet kimliğinin üstünü örttüğü sınıfsal ve kültürel farklılıklara işaret etmekten çekinmez.

Venedik'te Ölüm

Morte a Venezia

Yönetmen

Luchino Visconti

Senaryo

Thomas Mann
(novella)
Luchino Visconti
Nicola Badalucco

Oyuncular

Dirk Bogarde
Silvana Mangano
Björn Andrésen

Gösterim Tarihi: 12.05.2023 - 20.00 / 24.05.2023 - 20.00 / 10.06.2023 - 18.30

Ülke

İtalya, Fransa

Yıl

1971

Süre

130 dk.

Renk

Renkli

Dil

İngilizce, İtalyanca,
Lehçe, Fransızca,
Rusça, Almanca

Gösterim

Türkçe Altyazılı

Thomas Mann'ın 1912 yılında kaleme aldığı *novella*sından beyazperdeye uyarlanan, Alman Üçlemesi'nin ikinci filmi olan *Venedik'te Ölüm*, çekildiği dönemden günümüze değin Visconti'nin en tartışılan filmlerinden biri olmuştur.

Kalp rahatsızlığı nedeniyle dinlenmek üzere Venedik'e gelen ünlü besteci Gustav von Aschenbach, beklenmedik bir karşılaşma sonrasında filizlenen duygularıyla hayata ucundan tutunmaya çalışırken geçmiş, icra ettiği mesleği ve kimliği ile ilgili vicdani bir hesaplaşma yaşamaya başlar. Aschenbach'ın kaldığı otelde karşılaştığı genç Tadzio'nun duru güzelliğine duyduğu hayranlığı vesile olduğu içsel yolculuğu, salgın hastalığın kol gezdiği Venedik sokaklarından sonsuzluğa uzanan ufuk çizgisine kadar Tadzio'nun izini sürdüğü bir yolculuğa dönüşecektir.

Venedik'te Ölüm her ne kadar odağına güzelliğe duyulan hayranlığı, platonik bir aşkı yerleştirse de özünde yaşlılık, zamanının sonuna gelme ve hayatın dışına itilme üzerine bir ağıttır; âşık olmanın, arzulamanın yaşı olmadığını vurgularken bu duyguların hem farklı formlarda hem de ileri yaştaki insanlar tarafından yaşanmasını yadırgayan toplumsal normlara bir başkaldırı niteliği de taşır.

Prodüksiyon tasarımı, görüntü yönetmenliğine, sanat yönetmenliğinden kostüm tasarımı kadar kusursuz bir işçiliğe sahip olan *Venedik'te Ölüm*'de, Aschenbach'ın tüm duygularını perdeye ustalıkla taşıyan Sir Dirk Bogarde da kariyerinin en iyi performanslarından birini verir.

Senso

Yönetmen

Luchino Visconti

Senaryo

Camillo Boito
(novella)
Luchino Visconti
Suso Cecchi D'Amico

Oyuncular

Farley Granger
Alida Valli
Massimo Girotti

Gösterim Tarihi: 13.05.2023 - 14.00 / 26.05.2023 - 20.00 / 06.06.2023 - 20.00

Ülke

İtalya

Yıl

1954

Süre

123 dk.

Renk

Renkli

Dil

İtalyanca, Almanca

Gösterim

Türkçe Altyazılı

Camillo Boito'nun 1882 tarihli aynı adlı *novella*sından uyarlanan *Senso* 1866'da Üçüncü İtalyan Bağımsızlık Savaşı sırasında, Avusturya İmparatorluğu'nun işgali altındaki Venedik'te geçer. İtalyan milliyetçileri bir opera sırasında işgalci subayları hedef alan bir gösteri düzenler. Kendinden yaşça büyük bir aristokratla evli İtalyan Kontes Livia Serpieri de oradadır ve kontes, gösterinin elebaşı olan kuzeni Marki Roberto Ussoni'nin cezalandırılmasını engellemeye çalışırken Avusturyalı Teğmen Franz Mahler'le tanışır. Mahler'in cinsel cazibesi dışında bir özelliği bulunmasa da bu, mutsuz kontesi esir almaya yeter. Livia onu her bakımdan açıkça sömüren Mahler için her şeyi elinin tersiyle iter ve bu şiddetli tutkununu onu uçuruma sürüklemesine izin verir. *Senso* için "Bir opera binasında başlıyor ve bir bakıma oradan hiç ayrılmıyor" diyen Roger Ebert'a göre filmin operaya uyarlanmamış olması hayret vericidir. Nitekim Visconti, operadan başka bir biçime sığmayacak duyguları yansıtmak için Livia rolüne ilk olarak Maria Callas'ı düşünmüştür.

Kaynak eserde, Livia'nın kitaba adını veren hisleri ve şehveti ön plandayken Visconti, aristokrasinin ihanetini vurgulamak üzere Roberto Ussoni karakterini ekler ve savaşı biraz daha ön plana çıkarır. Mahler-Ussoni karşıtlığı, Visconti'nin kişiliğine dair bir ipucu olarak okunmaya açıktır.

Lanetliler

La caduta degli dei-Götterdämmerung

Yönetmen

Luchino Visconti

Senaryo

Nicola Badalucco
Enrico Medioli
Luchino Visconti

Oyuncular

Dirk Bogarde
Ingrid Thulin
Helmut Griem

Gösterim Tarihi: 13.05.2023 - 18.30 / 11.06.2023 - 18.30 / 25.06.2023 - 14.00

Ülke

İtalya, Batı Almanya

Yıl

1969

Süre

156 dk.

Renk

Renkli

Dil

İtalyanca, Almanca

Gösterim

Türkçe Altyazılı

1934 Şubat'ında Almanya'dayız. Ülkenin iki dünya savaşı arasındaki döneminde gücüne güç katan çelik üreticisi Baron Joachim von Essenbeck'in doğum gününü kutlamak üzere toplanan Essenbeck ailesinin fertleri, Ruhr malikânesinin şaşalı salonundaki yerlerini almıştır. Baronun torunu Martin, heyecanla beklediği Marlene Dietrich drag şovunu sergilemek üzere salondaki sahneye çıktığı esnada, sonraları Nazilerin siyasi gücünü sağlamlaştıracak Reichstag yangınının haberi ulaşır. Bu haberle yükselen gerginlik, gecenin ilerleyen saatlerinde Joachim'ın yatak odasından gelen silah sesiyle en üst seviyeye çıkar. Joachim'ın ölümü, aile içerisindeki husumetlerin ve bireysel hırsların körükleyeceği son derece kirli bir güç savaşının fitilini ateşler. Bu esnada Nazilerin, Almanların yeniden silahlanması yolunda gerekli olan silahları üretmek için bu ailenin fabrikalarına ihtiyaç duymasıyla birlikte işler iyice kontrolden çıkar.

Venedik'te Ölüm ve *Ludwig* ile tamamlanan Alman Üçlemesi'nin ilk filmi olan *Lanetliler*, Nazizmin yükselişini ve Alman aristokrasisi üzerindeki yıkıcı etkilerini, Üçüncü Reich döneminde Nazi Partisi ile işbirliği yapan yozlaşmış bir ailenin portresi aracılığıyla aktarır. Güce tapan açgözlü bir kitlenin psikolojik ve ahlaki çöküşünü işleyen alegorik anlatı, ensest ve pedofil gibi zorlayıcı temalara da yer verir. Visconti'nin zengin filmografisinin tartışmasız en provokatif yapıtı olan *Lanetliler*, sinema tarihinin de en cüretkâr, karanlık ve klostrofobik filmlerindendir.

Bellissima

Yönetmen

Luchino Visconti

Senaryo

Cesare Zavattini
(hikâye)
Francesco Rosi
Susso Cecchi D'Amico
Luchino Visconti

Oyuncular

Anna Magnani
Walfer Chiari
Tina Apicella

Gösterim Tarihi: 17.05.2023 - 20.00 / 09.06.2023 - 20.00 / 24.06.2023 - 18.30

Ülke

İtalya

Yıl

1951

Süre

114 dk.

Renk

Siyah Beyaz

Dil

İtalyanca

Gösterim

Türkçe Altyazılı

Filmlerin ve film yıldızlarının büyük ilgi gördüğü; halkın çekilen filmlerin parçası olmak için can attığı, sinema endüstrisinin gücünün zirvesinde olduğu bir döneme ışık tutan *Bellissima*, her ne kadar kuzguna yavrusu şahin görünür hikâyesinden yola çıksa da merkezine İtalya'nın en görkemli film stüdyosu olan Cinecittà'yı yerleştirerek sinema sektörünün acımasızlığına ve mekanikliğine dair eleştirel bir tavır da sergiliyor.

Evinin yakınındaki açık hava sinemasından odasına dolan seslerden ünlü Amerikalı aktör Burt Lancaster'ın sesini ayırt edebilecek denli filmlere meraklı olan Maddalena; çocuk oyuncu arayan büyük bir film stüdyosunun radyo duyurusunu takiben kızını seçmelere götürür. Filmlerde oynarsa kızının kendi hayatından daha iyi bir hayat yaşayacağına inanan Maddalena, peşi sıra gelen talihsizliklere rağmen kızının seçmeleri kazanması için elinden gelen her türlü fedakârlığı yapar. Ne var ki, tüm emeklerine karşın hayatın filmlerin büyük dünyasından farklı olduğu gerçeği ile yüzleşmek durumunda kalacaktır.

Visconti'nin İtalyan Yeni Gerçekçilik akımından uzaklaşmaya başladığının sinyallerini verdiği *Bellissima*, İtalyan sinemasının dünyaya kazandırdığı en önemli oyuncularından biri olan Anna Magnani'nin fedakâr anne rolündeki unutulmaz performansı ve Visconti'nin özenli rejisi ile yönetmenin filmografisindeki özel duraklardan birini temsil ediyor.

Beyaz Geceler

Le notti bianche

Yönetmen

Luchino Visconti

Senaryo

Fyodor Dostoyevski
(kısık öykü)
Susio Cecchi D'Amico
Luchino Visconti

Oyuncular

Maria Schell
Marcello Mastroianni
Jean Marais

Gösterim Tarihi: 18.05.2023 - 20.00 / 27.05.2023 - 14.00 / 23.06.2023 - 20.00

Ülke
İtalya, Fransa

Yıl
1957

Süre
102 dk.

Renk
Siyah Beyaz

Dil
İtalyanca

Gösterim
Türkçe Altyazılı

Visconti'nin hem gerçekçi hem hayalsi filmi *Beyaz Geceler* yönetmenin filmografisinden ayrıksı durmakla birlikte pek çok filmi gibi bir edebiyat uyarlaması. Dostoyevski'nin 1848 tarihli aynı adlı kısık öyküsünden yola çıkan film, öykünün aksine baharda St. Petersburg yerine kışın Toscana benzeri bir yerde, filmin çekildiği 1950'lerde geçer. Kentin yabancı olduğu için yalnızlık çeken Mario karlı bir gün köprü üzerinde gördüğü Natalia'ya tutulur. Oysa Natalia bir başkasına âşık ve sevdiği adamın bir gün döneceği ümidiyle yaşamaktadır. Üzerinde karşılaşmaları köprü iki karşıt dünyayı, iki gerçeklik düzlemini âdetâ birbirine bağlar. Genç kadın, büyükannesi ve onun yardımcısıyla neredeyse zamansız, an ile anımsamanın ve hayalin birbirine karıştığı bir dünyada yaşarken Mario şimdiki zamana, modern çağa aittir. Natalia sevdiğinin döneceğine nasıl inanıyorsa, Mario da Natalia'yı köprü'nün kendi tarafına çekebileceği inancını korur.

Tamamı stüdyoda çekilen filmin Şiirsel Gerçekçiliği anımsatan dekor hissi de seyirciyi, mevcut gerçeklik ile ideal gerçeklik düzlemleri arasında bırakır. Visconti ise seyirciyi, Dostoyevski'nin aksine inanmaya çağırır.

Film 1957 Venedik Film Festivali'nde Visconti'ye En İyi Yönetmen Ödülü'nü kazandırırken İtalyan Ulusal Film Gazetecileri Derneği tarafından En İyi Yönetmen'in yanı sıra En İyi Erkek Oyuncu, En İyi Film Müziği, Senaryo, Yapım Tasarımı ve Görüntü Yönetmeni dallarında ödüle layık görülür.

Masum

L'innocente

Yönetmen

Luchino Visconti

Senaryo

Gabriele D'Annunzio
(roman)
Susio Cecchi D'Amico
Enrico Medioli
Luchino Visconti

Oyuncular

Giancarlo Giannini
Laura Antonelli
Rina Morelli

Gösterim Tarihi: 20.05.2023 - 14.00 / 30.05.2023 - 20.00 / 17.06.2023 - 18.30

Ülke
İtalya, Fransa

Yıl
1976

Süre
129 dk.

Renk
Renkli

Dil
İtalyanca

Gösterim
Türkçe Altyazılı

Masum, sanatın her dalından beslenen ve kendine has dil ve estetik arayışıyla sayısız sanatçıya ilham olan görkemli Visconti külliyyatının gizli cevherlerden biri. Kariyerinin son döneminde, eski ihtişamlı günlerinden biraz uzakta olan usta yönetmen, Gabrielle d'Annunzio'nun *The Intruder* romanından uyarladığı bu etkileyici ve kasvetli melodramda en iyi bildiği dünyalara geri döner. 19. yüzyılın sonlarında İtalya'da geçen ve Visconti sinemasının belkemiklerinden biri olan dekadans teması üzerine kurulan hikâye, çöküşün eşiğindeki aristokrat sınıfın ataerkil yapısını ve ikiye bölünmüş ahlakını gözler önüne serer.

Romalı aristokrat bir aileden gelen Tullio Hermil çevresinde yakışıklı, zeki ve zevk sahibi bir beyefendi olarak tanınır. Tullio doğası ve felsefi inançları gereği kendini hiçbir sosyal töreye ait hissetmez, tamamiyle özgür bir adam olarak yaşamayı hedefler. Her türlü haz ve şehvete hoşgörülle yaklaşan Tullio, muhafazakâr ve naif bir karakter olan Giuliana ile evlidir; onunla yaşamadığı heyecanı ise aşırı talepkâr sevgilisi Teresa'da bulur. Kocasının yasak ilişkisi Giuliana'yı yaralasa da elinden bir şey gelmez, o da başkasıyla birlikte olmaya başlar. Kıskançlık ve öfke nöbetlerinin ardından varoluşsal bir krize sürüklenen Tullio, Giuliana'yı ne pahasına olursa olsun geri kazanmak için harekete geçer. Ancak istediğini elde etmek için her türlü manipülasyonu deneyen tek karakter Tullio değildir.

Yabancı

Lo straniero

Yönetmen

Luchino Visconti

Senaryo

Albert Camus (roman)
Luchino Visconti
Suso Cecchi D'Amico
Georges Conchon

Oyuncular

Marcello Mastroianni
Anna Karina

Gösterim Tarihi: 20.05.2023 -18.30 / 01.06.2023 - 20.00 / 18.06.2023 - 18.30

Ülke

İtalya, Fransa,
Cezayir

Yıl

1967

Süre

104 dk.

Renk

Renkli

Dil

İtalyanca, Fransızca

Gösterim

Türkçe Altyazılı

Albert Camus'nün aynı adlı varoluşçu romanı, Visconti'nin uyarlamayı sevdiği epik ve tarihî romanlardan ayrılır. Zaten *Yabancı* daha birçok özelliği ile yönetmenin filmografisi içinde ayrıksı bir yerde durur. Başkarakteri Mersault, işgal altındaki Cezayir'de yaşayan bir Fransız'dır. Mersault, etrafındaki dünyayla ilişkisi kopuk bir adamdır. Öyle ki kendini hayatın akışına bıraktığında gerçek anlamda hiçbir duygu hissedemez; yani genellikle yüksek duygular yaşayan tipik Visconti karakterlerinin tam aksidir. Annesinin cenazesinde hiçbir şey hissetmiyormuş gibi görünür, daha da önemlisi, kızgın güneşin altındaki kumsalda genç bir Arap'ı öldürürken hiçbir şey hissetmiyor, hiçbir şey düşünmüyor gibidir. Bu cinayet nedeniyle yargılandığı duruşmada işlediği suçtan ziyade empati yoksunluğu, hafta empati duyuyormuş gibi yapmayı da reddeden tavri nedeniyle ölüme mahkûm edilir.

Yabancı'yı hem bu kadar rahatsız edici hem de ilgi çekici kılan, sadece Mersault'nun kayıtsızlığı değildir; bu kayıtsızlığın karakterin etrafındaki sarhoş edici atmosferle, şiddetli sıcakla, dökülen terle oluşturduğu tezattır. Karakterlerinin iç dünyalarını yansıtan fiziksel ortamlar yaratmak konusundaki ustalığıyla tanınan bir sanatçı olan Visconti bu filmde yine renklerle, dokularla oynayarak Cezayir'in sıcaklığını iliklerinizde hissettiren bir atmosfer yaratır ama bu kez bu atmosfer başkarakterinin ruhunda bir derinlik açmak yerine onu bizim gözümüzde giderek daha da donuklaştırır. Mersault'nun nefret, acı, korku ya da kötülük gibi herhangi bir hisle açıklanamayan eylemleri bu nedenle daha da büyük bir dehşet uyandırır.

Aile Tablosu

Gruppo di famiglia in un interno

Yönetmen

Luchino Visconti

Senaryo

Luchino Visconti
Suso Cecchi D'Amico
Enrico Medioli

Oyuncular

Burt Lancaster
Silvana Mangano
Helmut Berger
Stefano Patrizi
Claudia Marsani

Gösterim Tarihi: 04.06.2023 - 18.30 / 17.06.2023 - 14.00 / 25.06.2023 - 18.30

Ülke

İtalya, Fransa

Yıl

1974

Süre

121 dk.

Renk

Renkli

Dil

İngilizce, İtalyanca

Gösterim

Türkçe Altyazılı

Visconti'nin geçirdiği felç sonrası sinemaya dönüş filmi olan *Aile Tablosu*, yönetmenin başyapıtlarından biri olan *Leopoldo*'daki performansı ile efsaneleşen Burt Lancaster'ı, Visconti'nin hem son dönem filmlerinin hem de özel hayatının merkezine yerleşen Helmut Berger'i ve İtalyan sinemasının ilham perilerinden Silvana Mangano'yu bir araya getiriyor.

Dış dünya ile arasına kitaplar ve resim koleksiyonundan oluşan bir duvar ören yaşlı profesör, üst katına kiracı olarak yerleşmek isteyen zengin ailenin kaba ve meraklı bireyleri ile tanıştıkça fanusundan çıkarak kendisiyle, geçmişiyle ve doğup büyüdüğü dünyanın değer yargılarını hiçe sayan yeni dünya ve insanlarıyla yüzleşmeye başlar. Köklü Brumonti Hanedanının yol yordam bilen annesi Markiz Bianca, naiflik ile densesizlik arasında gidip gelen yetişkin kızı, kızının nişanlısı ve aileye dışarıdan eklenen hem Markiz'e hem de çocuklarına duygusal ve fiziksel hizmet vermekten geri kalmayan yakışıklı Konrad, profesörün hayatına davetsiz birer misafir gibi nüfuz eder. Bu insanlar arasında geçmişte yaşayan bir hayalet gibi kalan profesör, şahit olduğu ahlaki çöküşten ne kadar uzak kalmaya çalışsa da zaman geçtikçe ailenin toksik cazibesine yenik düşer ve özellikle de âdeta bir sanat eseriymiş gibi davrandığı Konrad ile yakın bir bağ kurar.

Tümüyle iç mekânlarda geçen, yaşlılık, yalnızlık ve dışlanmışlık hissinin neredeyse tüm planlarına sindiği *Aile Tablosu*, ünlü yönetmen Akira Kurosawa'nın da en sevdiği filmler arasında yer almaktadır.

İRANLI KADINLAR KONUŞUYOR: TARİH, SANAT, DİRENİŞ

22 yaşındaki Mahsa Emni, başörtüsü kurallarına uymadığı gerekçesiyle “ahlak polisi” tarafından gözaltına alındıktan üç gün sonra uğradığı şiddet nedeniyle 16 Eylül 2022’de Tahran’da yaşamını yitirdi. İran’daki devlet şiddetinin ne ilk ne de son örneği olan bu acı ölüm üzerine önce kadınlar “Kadın, Yaşam, Özgürlük” sloganıyla sokağa çıktı, kadınların öncülüğünde başlayan protesto gösterileri kısa sürede tüm İran halkını etkisine alan bir isyana dönüştü. Bu yazı baskıya hazırlandığı sırada, yani protestoların altıncı ayında, rejim güçlerinin uyguladığı sert tedbirlere rağmen protestocular ölümü göze alarak sokağa çıkmaya devam ediyordu. İran halkının tepkisi yalnızca kadınları örtünmeye zorlayan yasaya değil, bu yasayı uygulamak için insanlık suçu işlemekten geri durmayan rejim güçlerine, ekonomik krizle derinleşen kötü yaşam koşullarına, yoksulluğa ve en temelde 1979’dan bu yana İran’ı hayatın her alanına yayılan büyük bir baskı uygulayarak yöneten dinî rejime yönelmiş durumda. Norveç merkezli İran İnsan Hakları örgütünün verilerine göre Ocak ayı itibarıyla protesto gösterilerinde 64’ü çocuk olmak üzere en az 488 kişi güvenlik güçleri tarafından öldürüldü, yalnızca 2023’ün ilk ayında 55 kişi idam edildi ve 107 protestocu idam cezasıyla yargılandı.

İran’daki özgürlük mücadelesiyle dayanışma göstermek ve halk hareketini ateşleyen feminist direnişe dikkat çekmek düşüncesiyle hazırladığımız bu program aracılığıyla İran’a kadınların gözünden bakıyoruz. 1979’dan günümüze uzanan bir tarih aralığında kadınlar ve na-binary sinemacılar tarafından çekilmiş deneysel ve belgesel filmlerden oluşan ve farklı kuşaklardan sinemacıların İran tarihiyle iç içe geçen kişisel tarihlerine, sinemaya, direnişe ve sanata bakışına ışık tutan seçkimiz, Another Screen’in geçtiğimiz Aralık ayında çevrimiçi yayınladığı İran İçin, İran’dan Filmler adlı film programına ve programın küratörü Daniella Shreir’e çok şey borçlu. Batılı sanat çevrelerinin

İran toplumuna dair belli sembolleri fetişleştiren yaklaşımından farklı, daha gerçekçi ve içeriden bir bakış ortaya koymak hedefiyle oluşturduğumuz programda 4 uzun metraj belgesel ve 6 kısa metraj film seyirciyle buluşacak

Program kapsamında ayrıca, *Ne Cüretle Bunu İstersin* filminin yönetmeni Mania Akbari gösterime katılmak ve İran’daki halk hareketiyle ilgili son gelişmelere dair görüşlerini paylaşmak üzere Sinematek/Sinema Evi’nin konuğu olacak. İranlı sanatçıların eserlerinde ortaya koydukları deneyimler, fikirler ve hisler üzerinden bir diyalog, dayanışma ve tartışma zemini oluşturmayı da amaçlayan programın ve konuşumumuzun sizlerle buluşmasına katkılarından dolayı program ortağımız Uçan Süpürge Uluslararası Kadın Filmleri Festivali’ne, Heinrich Böll Stiftung Derneği Türkiye Temsilciliği’ne, sinema ve feminizm odaklı bağımsız dijital yayın organı Another Gaze / Another Screen’e, Daniella Shreir’e ve davetimizi kabul ederek filmlerini bizimle paylaşan İranlı sinemacılara teşekkür ederiz.

Senem Erdine
Sinematek/Sinema Evi Film Program Koordinatörü

İran Çantası

Irani Bag

Yönetmen
Maryam Tafakory

Senaryo
Maryam Tafakory

Gösterim Tarihi: 03.05.2023 - 20.00 / 03.06.2023 - 18.30 / 15.06.2023 - 20.00

Ülke
İran

Yıl
2021

Süre
8 dk.

Renk
Renkli

Dil
Sessiz

Gösterim
Türkçe Altyazılı

Video makale *İran Çantası*, kadınla erkeğin birbirine dokunmasının gösterilmesini yasaklayan Devrim sonrası İran sinemasında çantanın, değmeden dokunmayı mümkün kılan bir sinemasal motif hâline nasıl geldiğini filmlerden örneklerle gösteriyor.

Sansür sebebiyle hem ayıran hem birleştiren bir rol üstlenen çanta, yasaklar altında yaşayan seyirciye erişilir olan bir dilde yeni bir kod hâline gelirken görme ve dokunma ilişkisini de yeniden düşünmeye çağırıyor.

* *Bu film, Mania Akbari'nin Ne Cüretle Bunu İstersin (How Dare You Have Such a Rubbish Wish) filmiyle birlikte gösterilecektir.*

Ne Cüretle Bunu İstersin

How Dare You Have Such a Rubbish Wish

Yönetmen
Mania Akbari

Senaryo
Mania Akbari
Ehsan Khoshbakht

Oyuncular
Mania Akbari

Gösterim Tarihi: 03.05.2023 - 20.00 / 03.06.2023 - 18.30 / 15.06.2023 - 20.00

Ülke
İran, Kanada, Birleşik Krallık

Yıl
2022

Süre
72 dk.

Renk
Renkli

Dil
Farsça

Gösterim
Türkçe Altyazılı

İran sinemasında sessiz dönemden devrime değin erkekler tarafından çekilmiş ve bugün hepsi yasaklı olan filmlerde kadının özgürleşmesini, sömürülmesini ve baskı altına alınmasını gözler önüne seren yaklaşık yüz adet klibi, göğsüne çiçek dövmesi yaptırma görüntüleriyle harmanlayan Akbari bu yolla, İran sinemasının diğer kadınlarıyla birlikte, bedenini yeniden sahipleniyor.

Erkek yönetmenlere seslenerek "Film çekmiyorum, bakışınıza bakıyorum" diyen yönetmene göre, sinemasındaki eril bakışın da gösterdiği üzere İran toplumunda kadınlar devrimden önce de baskı altındaydı. Filmin bu açıdan, programımızın bir diğer filmi *Tehlike Altında Yaşama Sanatı* 'yla ortak bir vurguya sahip olduğunu söylemek mümkün.

* *Bu film, Maryam Tafakory'nin İran Çantası (Irani Bag) filmiyle birlikte gösterilecektir.*

Bir Ailenin Röntgeni

Radiograph of a Family

Yönetmen
Firouzeh Khosrovani

Gösterim Tarihi: 06.05.2023 - 14.00 / 16.05.2023 - 20.00 / 18.06.2023 - 14.00

Ülke
Norveç, İran, İsviçre

Yıl
2020

Süre
82 dk.

Renk
Renkli

Dil
Farsça, Fransızca

Gösterim
Türkçe Altyazılı

İranlı belgeselci Firouzeh Khosrovani, 2020'de birçok festivalde gösterilen ve Amsterdam Uluslararası Belgesel Film Festivali'nde (IDFA) ödül kazanan filminde kendi aile hikâyesini anlatır. Film, yönetmenin "Annem babamın bir fotoğrafıyla evlenmişti" cümlesiyle açılır. Bu cümlelerin mecazi bir anlamı yoktur; zira yönetmenin annesi Tayi, kelimenin gerçek anlamıyla bir fotoğrafla evlendirilmiştir. İsviçre'de radyoloji tahsil etmekte olan Hüseyin, zamanında görüp beğendiği Tayi ile evlenmek ister, aileler anlaşır ancak Hüseyin o sırada memleketine dönebilecek durumda değildir, o yüzden evlilik töreni İran'da damadın yokluğunda gerçekleştirilir. Daha sonra Tayi yeni eşinin yanına İsviçre'ye gider; hiç tanımadığı bir dünyada hiç tanımadığı bir adamla sürdüreceği yeni hayatına başlar. Avrupa kültürünü benimsemiş, laik, ilerici bir adam olan Hüseyin ile giderek daha dindar ve gelenekçi bir Müslümana dönüşen Tayi arasındaki uçurum yıllar geçtikçe daha da büyür.

Annesiyle babası arasındaki bu çatışmanın gölgesinde büyüyen Firouzeh Khosrovani'nin, aile arşivinden fotoğraflar, videolar, mektuplar, notlar ve büyüdüğü evin farklı evrelerini temsil eden yeni çektiği stilistik görüntüleri bir araya getirdiği bu son derece kişisel film, 1979 İran Devrimi öncesinden bugüne modern İran tarihindeki temel çatışmalara ışık tutan bir toplumsal röntgen filmi aynı zamanda.

İranlı Kadınların Kurtuluş Hareketi: Milat

Le mouvement de libération des femmes...

Yönetmen
Sylvina Boissonnas
Claudine Mulard

Senaryo
Claudine Mulard

Gösterim Tarihi: 07.05.2023 - 14.00 / 10.06.2023 - 14.00 / 20.06.2023 - 20.00

Ülke
Fransa

Yıl
1979

Süre
12 dk.

Renk
Renkli

Dil
Fransızca, Farsça

Gösterim
Türkçe Altyazılı

Humeyni'nin kadınlar için örtünmenin zorunlu olacağını açıkladığı 7 Mart 1979'u takip eden hafta boyunca sokaklar, kadınların yoğun protestosuna sahne olur. Bu sırada, feminist yazar Kate Millet'in yanı sıra bir grup Fransız feminist de yerel bir kadın komitesinin davetiyle Kadınlar Günü için İran'da bulunmaktadır ve bu tarihî gösterileri filme alır. Ekip, İran'dan her biri 12 dakikalık dört adet 16mm film makarasıyla döner. Kadınların Kurtuluş Hareketi MLF'nin içindeki fraksiyonlardan Psikanaliz ve Politika üyelerinin de Fransa'ya dönmesinin ardından Claudine Mulard'ın anlatıcılığı ile kurgulanıp çok geçmeden Paris'te gösterilse de hiçbir zaman resmen dağıtımı yapılmayan film, 2009'da İran Cumhurbaşkanlığı seçimlerinin ardından çevrimiçi dolaşıma girmiştir.

**Film, Bani Khoshnoudi'ni Sessiz Çoğunluk Konuşuyor (The Silent Majority Speaks) filmiyle birlikte gösterilecektir.*

Sessiz Çoğunluk Konuşuyor

The Silent Majority Speaks

Yönetmen
Bani Khoshnoudi

Senaryo
Bani Khoshnoudi

Gösterim Tarihi: 07.05.2023 - 14.00 / 10.06.2023 - 14.00 / 20.06.2023 - 20.00

Ülke
Hollanda, İran

Yıl
2010

Süre
94 dk.

Renk
Renkli

Dil
Farsça

Gösterim
Türkçe Altyazılı

12 Haziran 2009'da yapılan İran Cumhurbaşkanlığı seçiminde muhafazakâr lider Ahmedinejad'ın rakibi reformist aday Musavi'nin seçmenleri umutluydu. Resmî sonuçlara göre Ahmedinejad'ın kazandığının duyurulmasının ardından seçim sahtekârlığına ilişkin haberler protesto gösterilerine yol açtı, gösterilerin şiddetle bastırılması ise ölümlerle sonuçlandı. Sessizliği ve unutmayı önlemek amacıyla kayıt altına alınan önemini vurgulayan Khoshnoudi, çoğunlukla cep telefonlarıyla kaydedilen görüntüleri, daha önce de kanla bastırılan direniş hareketlerinin arşiv görüntüleriyle; otoriter yöneticilere karşı verilen yüz yıllık mücadelenin tarihini, mücadelenin bu yeni safhasıyla harmanlıyor. 2013'e dek, anonim bir kolektif olan Sessiz Kolektif'in işi olarak dolaşıma gizli sokulan filmde yönetmen, katılımcıları tehlikeye atmamaya özen gösterirken diktatörlüğe karşı halk ayaklanmasını kayıt altına alıyor.

* Film, Sylvina Boissonnas ve Claudine Mulard'ın İranlı Kadınların Kurtuluş Hareketi: Milat (Le mouvement de libération des femmes iraniennes: année zéro) filmiyle birlikte gösterilecektir.

Tehlike Altında Yaşama Sanatı

The Art of Living in Danger

Yönetmen
Mina Keshavarz

Gösterim Tarihi: 10.05.2023 - 20.00 / 28.05.2023 - 18.30 / 13.06.2023 - 20.00

Ülke
İran

Yıl
2020

Süre
87 dk.

Renk
Renkli

Dil
Farsça

Gösterim
Türkçe Altyazılı

Kendi aile geçmişine dair bir trajedi ile altında yatan toplumsal sorunu iç içe aktaran yönetmen, anlatımında trajedinin kahramanı büyükannesi Nurcan'a hitap ediyor. Devrimden sonra doğan Mina, devrimden önce ölen büyükannesini hiç tanımamıştır. Yine de zamanla bir aile sırrına dönüşmüş büyükannenin peşine düşer ve Nurcan'ın üzerine örtülen sır perdesini film boyunca yaprak yaprak açarak önümüze serer. Genç yaşta evlendirilip yedi çocuk doğuran Nurcan'ın 35 yaşında sekizinci çocuğuna hamileyken "bütün bu adaletsizlikten intikam" alırcasına hayatına son verdiğini öğreniriz.

İranlı kadınlar kırk yılı aşkın süredir erkeklerle eşit haklara sahip olma mücadelesi veriyor. 1974'te umut ışığı olan aile kanunu İran Devrimi'nin ardından feshedildi. Kadınları erkeğin malı kabul eden bu hukuk rejiminde özellikle aile içi şiddetin cezasızlığı hayatî bir sorun teşkil ediyor.

Keshavarz, bu durumu değiştirmek amacıyla kolları sıvayan beş avukat kadının, aile içi şiddetin cezalandırılması ve toplumsal cinsiyet eşitliği için verdiği mücadelede onları takip ederken İran kadın mücadelesinin tarihine de kısa bir bakış sunuyor.

Kuşaklararası Aktarımlar

Inter-generational Transmissions

Gösterim
Türkçe Altyazılı

Gösterim Tarihi: 23.05.2023 - 20.00 / 21.06.2023 - 20.00 / 02.06.2023 - 20.00

Daniella Shreir'in İran için, İran'dan Filmler programı için hazırladığı bu kısa film seçkisi, kuşaklararası etkileşimden yola çıkan deneysel ve belgesel filmleri bir araya getiriyor. Kadın ve na-binary sinemacılar anneleriyle, büyükanneleleriyle, 19. yüzyıldaki kuir öncülleriyle ve onlarca yıl önce Tahran'da okudukları okulun yeni kuşak şamatacı kızlarıyla konuşuyor. Bu kuşaklararası etkileşim sayesinde geçmişi ve geleceği yeni bir gözle görüyor, yeniden tahayyül ediyoruz.

Sepideh Farsi
Fransa / 1988/2018
4 dk. / Renkli
İngilizce

Doğmamış Çocuğa Mektup (Letter to an Unborn Child) "Bu film, geçmişe inen bir kuyu. Yapımcılığını kendim üstlendiğim fakat parasızlıktan dolayı 'doğamayıp' yarım kalan filmim *Red Shoes*'un parçalarıyla yapıldı. Mevcut filmi oluşturan 16mm görüntüleri, özünü oluşturan şiiri ve *Doğmamış Çocuğa Mektup*'un bitmiş hâlini birbirine bağlayan, ömrümün otuz yılı." Sepideh Farsi

Parastoo Anoushahpour
Faraz Anoushahpour
Kanada / 2018
12 dk. / Renkli
Farsça

Yoldan Görüntüler (Pictures of Departure) "1986 kışında annemiz günlüğüne şöyle yazmış: 'Bir konunun yüzeyini kazımak o konuya derinlemesine nüfuz etmek değildir.' Neredeyse otuz yıl sonra *Yoldan Görüntüler* bu satırlardan yola çıkarak kuşaklar boyu var olan yüzeyleri ve kazıntıları keşfetmeye koyuluyor." Parastoo Anoushahpour ve Faraz Anoushahpour

Katayoun Jalilipour
Birleşik Krallık / 2021
12 dk. / Renkli
İngilizce

İçimdeki Ses: Hakikatin Parçaları (Gut Feelings: Fragments of Truth) İran'ın Kaçar Hanedanı prenseslerinden Taj al-Saltaneh'in (1884-1936) internette birden fazla açıdan ayrımcı yorumları beraberinde getiren fotoğrafları üzerine düşünen na-binary sinemacı Katayoun Jalilipour, kadınla hayalî bir konuşma yaparak eldeki tarihsel hakikat fragmanlarının Batılılaşma öncesi İran'da kuir yaşamı nasıl yeniden tahayyül etmeye yarayabileceğini sorguluyor.

Niki Kohandel
Birleşik Krallık, Fransa
2021 / 14 dk.
Renkli / Farsça

Özgür Serçe (The Sparrow is Free) Yönetmen, erken yaşta evlendirilen, yıllar sonra mutsuz evliliğine son vererek çocuklarıyla yeni bir hayat kuran büyükannesiyle konuşurken evdeki sıradan nesneler arasında geziniyor. Özgürlüğünü kazanan büyükannenin yalnız hikâyesi değil sesi ve kahkahası da ilham verici.

Nahid Rezaei
İran / 2003
43 dk. / Renkli
Farsça

İpekten Hayaller (Dream of Silk) Nahid Rezaei yirmi yılı aşkın zaman sonra, okuduğu liseye dönüyor ve aynı sıraları dolduran kız öğrencilerle konuşuyor. 2002 İran'ında, kimi zaman neşeli kimi zaman hüznü bakışlarını kameraya çeviren bu genç kadınlar hayallerini, umutlarını, umutsuzluklarını, isyanlarını açık yüreklilikle ortaya koyarken yönetmeni de sorduğu soruları cevaplamaya davet etmeyi ihmal etmiyor.

SESSİZ PERŞEMBE Sürgünde Bir Yıldız: Ivan Mosjoukine

Rus tiyatro ve sinema oyuncusu Ivan Mosjoukine (1889-1939) sessiz sinemanın efsanevi isimlerinden biri. 1911'de Çarlık Rusya'sında başlayan sinema kariyeri, Mosjoukine'i dünyanın en sevilen jönlerinden biri hâline getirmiş ve ilerleyen senelerde birçok ülkede film çekebilmesinin kapılarını açmıştı.

1919'da eşi Nathalie Lissenko, yönetmen Alexandre Volkoff ve Yakov Protazanov ile birlikte Yalta'dan bindikleri bir gemiyle İstanbul üzerinden, film çeke çeke Paris'e ulaşan Mosjoukine Fransa'da göçmen Rusların kurduğu Albatros şirketi için iddialı filmler çekti. Sovyetler Birliği'nde kalan eski filmleri gösterimden çekilmesine karşın Mosjoukine'in yüzü, Kuleshov'un film montajı denemesinde kullanılan görsellerin arasında yer almasıyla âdeta ölümsüzleşti.

1920'lerin sonunda uluslararası başarıları nedeniyle Hollywood'a da davet edilen Mosjoukine o yıllarda sesli sinemaya geçen Amerikan film endüstrisine uyum sağlayamayarak Avrupa'ya döndü ve bu kez çoğu Almanya'da olmak üzere önemli sessiz filmlerde yer aldı. 1930'ların başında sesli sinema kariyerini Fransa'da sürdürmeye çalıştı, ancak eski başarısına bir daha ulaşamadı.

Sadece iki filme yer verebildiğimiz bu program ile Mosjoukine'in zengin filmografisine daha az bilinen, aykırı filmlerinden ikisiyle giriş yapmak istedik.

Cehennem Ateşi (Le brasier ardent) Mosjoukine'in oynadığı yüze yakın film arasında kendi yönettiği iki filminden biri. Fransızların dünyaca çok sevilen *Fantômas*, *Les vampires* gibi dedektif janrındaki filmlerine doğrudan göndermelerle dolu bu filmin bir başka özelliği de gerçeküstücü sahneleri ve deneysel teknikleri öykünün akışına yedirerek kullanması. Film on bir dakika süren kâbus sahnesiyle başlıyor. Bu kâbusla Mosjoukine oyuncu

olarak ne kadar çok yönlü olduğunu ispat edercesine şeytandan rahibe, dilenciden şovmene, kılıktan kılığa girmiş.

Çarın Yaveri (Der Adjutant des Zaren) ise, Mosjoukine'in Hollywood'dan döndükten sonra çektiği, belki de yaşadığı hayal kırıklığından sonra ona kendini oyuncu olarak yeniden ispat etme şansı veren bir romantik komedi ve casusluk filmi. Ayrıca, 1912'de geçen bu filmde kendisi gibi Çarlık Rusya'sından Avrupa'ya göç etmiş bir ekiple gayet iyi bildikleri, artık sona ermiş bir dönemi yeniden canlandırıyor olmaları da ilginç.

Bu iki film, Mosjoukine'in beyazperdedeki karizmasını ve gerek bütün vücudu gerek yüzündeki en küçük mimikler yoluyla kamera ile kurduğu yakın ilişkiyi, âdeta dans edercesine her sahneye nasıl hâkim olduğunu açıkça gözler önüne seriyor.

Elif Rongen-Kaynakçı
Eye Filmmuseum Sessiz Film Küratörü

Cehennem Ateşi

Le brasier ardent

Yönetmen

Ivan Mosjoukine

Senaryo

Ivan Mosjoukine

Oyuncular

Ivan Mosjoukine
Nathalie Lissenko
Nicolas Koline

Gösterim Tarihi: 11.05.2023 - 20.00 / 08.06.2023 - 20.00

Ülke

Fransa

Yıl

1923

Süre

108 dk.

Renk

Siyah Beyaz

Dil

Sessiz
Fransızca Arayazılı

Gösterim

Türkçe Altyazılı
Canlı Müzikli

Alevler içindeki bir odun yığınının zincirlenmiş korkunç bir adam, genç bir kadını saçlarından kavramış alevlerin içine çekmeye çalışmaktadır. Kadın, kâbusun geri kalanında aynı adamı başka kılıklara bürünmüş olarak görür ve dehşet içinde uyandığında muhteşem dedektif Z'nin kılık değiştirmelerle dolu hatıralarını okuyarak uykuya daldığını fark edince hâline güler. Yaşça büyük, varlıklı kocasının onu Paris'in hareketli hayatından koparmaya niyetlendiğini öğrendiğinde ise neşesinden eser kalmaz. Çok sevdiği bu renkli şehirden ayrılmamak uğruna kendi evini soymayı bile göze alır. Bunun üzerine kocası, hayli ilginç bir dedektiflik ajansından bir dedektif tutar. Gelgelelim dedektif Z de olsa bu vaka o kadar kolay olmayacaktır.

Bolşevik Devrimi sonrası Fransa'ya göçen Rus sinemacıların kurduğu yapım şirketi Albatros'un ilk filmlerinden *Cehennem Ateşi*, Ivan Mosjoukine'in o dönemki eşi Nathalie Lissenko ile başrolü paylaştığı, son yönetmenlik denemesi. Hiçbir janra sığmayan heterojen bir yapıya sahip filmin avant-garde unsurları göz kamaştırıyor. Öyle ki Jean Renoir bu filmi izledikten sonra sinemaya atılmaya karar verdiğini anlatır. Mosjoukine, "Beyaz Rusların Valentino'su"ndan ibaret olmadığını; komedi, korku, gizem, melodram dahil pek çok türde ve üretimin senaryo, yönetmenlik ve oyunculuk gibi pek çok aşamasında ne kadar yetenekli olduğunu gözler önüne seriyor.

**Sessiz Perşembe gösterimlerine katkılarından dolayı Kurukahveci Mehmet Efendi'ye teşekkür ederiz.*

Çarın Yaveri

Der Adjutant des Zaren

Yönetmen

Vladimir Strizhevsky

Senaryo

Vladimir Strizhevsky

Oyuncular

Ivan Mosjoukine
Carmen Boni
Eugen Burg

Gösterim Tarihi: 25.05.2023 - 20.00 / 22.06.2023 - 20.00

Ülke

Almanya

Yıl

1929

Süre

91 dk.

Renk

Siyah Beyaz

Dil

Sessiz
Danca Arayazılı

Gösterim

Türkçe Altyazılı
Canlı Müzikli

1912 sonbaharında, çarın yaveri Prens Boris Kurbski, bozulan nişanının ardından trenle yalnız başına St. Petersburg'a dönmektedir. Yemekli vagona genç ve güzel İtalyan Helena di Amore'nin yemek siparişi vermeye çalışırken iletişim kurmakta zorlandığını görür. Prens, genç kadına tercüman olmakla kalmaz, pasaportu çalındığında eşi rolünü oynayarak sınırı geçmesine de yardımcı olur. St. Petersburg'a vardıktan sonra yeni evli rolünden çıkmaya fırsat bulamayan Boris ve Helena çok geçmeden aşık olup gerçekten evlenir. Çarın yaveri, tatlı bir tesadüfle tanışıp evlendiği kadının gerçek kimliğini ancak nikâhtan sonra öğrenecektir.

Mosjoukine'in zor bulunan filmlerinden biri olan *Çarın Yaveri*'nin tek kopyası Danimarka film arşivinde bulunuyor. Az bilinmekle birlikte sessiz sinemanın son dönemine dair çok iyi fikir veren filmlerden biri. Mosjoukine gibi Sovyet devriminin ardından ülkeyi terk eden Ukraynalı yönetmen Strizhevsky, anavatanına duyduğu özlemi Avrupa'da çektiği filmlere yansıtan deneyimli bir oyuncu ve senarist. Etkileyici sürükleyici aksiyon da seyirciyi içine çekiyor. Romantik komedi olarak başlayan, gitgide casusluk ve aksiyon türlerine dönüşen filmde Mosjoukine tıpkı Cary Grant gibi romantik başrol karizmasıyla gerek komedi yeteneğini birleştirmesi gerek dramın ağırlığını taşıyabilmesiyle performansını bir güç gösterisine dönüştürüyor.

**Sessiz Perşembe gösterimlerine katkılarından dolayı Kurukahveci Mehmet Efendi'ye teşekkür ederiz.*

II. SİNEMATEK GÜNLERİ

Sinematek/Sinema Evi, sinema endüstrisi profesyonellerini bir araya getiren sektör buluşmalarına ikinci kez ev sahipliği yapıyor.

Sinema Adası organizatörlüğünde 02-03-04 Haziran tarihlerinde Sinematek/Sinema Evi'nin Köşk Etkinlik Salonu, Cam Bina Toplantı Odası ve Onat Kuflar Sinema Salonu'nda düzenlenecek bir dizi etkinlikten oluşan II. Sinematek Günleri: Sektör Buluşmaları'nda üç gün boyunca senaryonun fikir sürecinden fon bulmaya, yönetmenin oyuncu seçiminden yapımcılar için yeni dağıtım ve pazarlama stratejilerine uzanan süreçleri ve kısa film yapımından dijital kanallara yönelik içerik üretimine kadar farklı başlıkları kapsayan paneller, söyleşiler ve atölyeler gerçekleşecek.

Sinematek Günleri: Sektör Buluşmaları sektörde aktif çalışan veya sektöre girmek isteyen sinemaseverlerle profesyonelleri buluşturarak ulusal sinemacılara ağ kurma imkânı ve erişilebilirlik sağlamayı hedeflemektedir. Üç gün boyunca 10:00-18:00 saatleri arasında düzenlenecek 8 oturum, 1 atölye ve bahçede gerçekleştirilecek 1 genel katılımlı söyleşi olarak tasarlanan etkinliklere tüm sinemaseverleri bekliyoruz. Detaylı bilgi ve program için web sitemizi ve sosyal medya hesaplarımızı takip edebilirsiniz.

SERĞİ: BURADAYIZ AYAKTAYIZ

Karşı koymanın, direnmenin tarihine bakmak, direnme işini, insan yaşamı ile birlikte düşünmek her zaman heyecan vericidir. Adil ve eşitlikçi bir dünya tahayyülü ile var olanı sorgulamak, kendi sözünü söylemek vazgeçilmez bir ihtiyaç, bireysel ve toplumsal olarak, suyun çatlaklardan sızdığı, kendine yollar yarattığı ya da baraj gibi taşarak yolunu bulduğu bazen gürültülü bazen sessiz bir akış hâlidir.

“Direniş eylemi, sadece bize sunulan dünya resminin saçmalığını kabullenmeyi reddetmek değil, bu resmin geçersizliğini duyurmaktır. Cehennem içeriden geçersiz ilan edildiğinde, cehennemliği son bulur.”¹

Sadece İran’da değil dünyanın her yerinde son yirmi yıldır işlemeyen sistemlerin değişmesi, temel hak ve özgürlüklerin edinilmesi adına halklar ayakta. Toplamlar artık insani, ekonomik, politik, yaşamsal haklarına dair taleplerini dile getiriyor ve çoğunlukla başı kadınlar çekiyor.

Buradayız Ayaktayız’da Kate Millett ile Sophie Keir ve Claudine Mulard’ın İran’daki İslam Devrimi’nin ardından 12 Mart 1979’da Tahran’da gerçekleşen kadın yürüyüşü arşivinden fotoğrafları, dünyanın farklı yerlerindeki direniş gösterilerinden farklı coğrafya, kültür ve dinlerden insanların biraraya gelerek bütünler oluşturduğu Bahar Samadi’nin *Assembly* video enstalasyonu, Ata Kam’ın, 2013’teki Gezi Parkı protestoları sırasında çektiği *Here and Now* fotoğrafı, görsel hafızamızda yer etmiş, dünyanın farklı yerlerindeki protestolardan sahneler yer verdiği cyanotype resimleri ile Yeşim Paktin’in Mavi Çiçekler ve Direniş serileri, anonim bir sanatçının Çöküş başlıklı resmi, Pegah Derakhshah Rokni’nin *The Wind Will Blow Our Hair Away* deseni ile, Fulya Çetin ve Can Ünlü’nün İran’daki protestolara selam ettikleri Salınan serisi sergi mekânında yer alıyor. Furuğ Ferruhzad’ın ruhunun dizeleri ile mekânda dolandığı Buradayız Ayaktayız, İran’ın tarihi boyunca ve özellikle bugün her yerde yaşanan hak ve özgürlük taleplerini dile getirme, direnme ve sesini duyurma ihtiyacı ile birbirimizden ilham almayı, birlikte gelen gücümüzü hissetmeyi, hissettirmeyi amaçlayan bir direnişin yansıması. Umutsuzluğa alışmadan, “Yeni bir dünya kurmak şart, pek çok dünyayı, bütün dünyaları kapsayabilecek bir dünya.”²

Saliha Yavuz
Küratör

¹ Berger, J., “Dünyanın Büyük Yenilgisine Karşı”, Sanatla Direniş, (2017), Metis Yayınları, s. 150

² Berger, J., “Dünyanın Büyük Yenilgisine Karşı”, Sanatla Direniş, (2017), Metis Yayınları, s. 149

N İ S A N - H A Z İ R A N P R O G R A M I

Tarih/Seans	Film	Yıl	Süre
25 Nisan / 20.00	KINO 2023: Alman Filmleri Türkiye’de		
26 Nisan / 20.00	KINO 2023: Alman Filmleri Türkiye’de		
27 Nisan / 20.00	KINO 2023: Alman Filmleri Türkiye’de		
28 Nisan / 20.00	KINO 2023: Alman Filmleri Türkiye’de		
29 Nisan / 14.00	KINO 2023: Alman Filmleri Türkiye’de		
29 Nisan / 18.30	KINO 2023: Alman Filmleri Türkiye’de		
30 Nisan / 14.00	KINO 2023: Alman Filmleri Türkiye’de		
30 Nisan / 18.30	KINO 2023: Alman Filmleri Türkiye’de		
02 Mayıs / 20.00	Tutku / Ossessione	1943	140’
03 Mayıs / 20.00	İran Çantası + Ne Cüretle Bunu İstersin	2021, 22	8’ + 72’
04 Mayıs / 20.00	Sessiz Perşembe: Kısaca Phil (Phil-for-Short)	1919	82’
05 Mayıs / 20.00	Düşman Kardeşler / Rocco e i suoi Fratelli	1960	179’
06 Mayıs / 14.00	Bir Ailenin Röntgeni / Radiograph of a Family	2020	82’
06 Mayıs/18.30	Leopar / Il gattopardo	1963	186’
07 Mayıs/14.00	İranlı Kadınların Kurtuluş Hareketi + Sessiz Çoğunluk	1979, 2010	12’ + 94’
07 Mayıs / 18.30	Ludwig	1973	238’
09 Mayıs / 20.00	Yer Sarsılıyor / La terra trema	1948	160’
10 Mayıs / 20.00	Tehlike Altında Yaşama Sanatı / The Art of Living in...	2020	87’
11 Mayıs / 20.00	Sessiz Perşembe: Cehennem Ateşi (Le brasier ardent)	1923	108’
12 Mayıs / 20.00	Venedik’te Ölüm / Morte a Venezia	1971	130’

* Filmlerimiz orijinal dilinde, Türkçe altyazı ile gösterilir.

N İ S A N - H A Z İ R A N P R O G R A M I

Tarih/Seans	Film	Yıl	Süre
13 Mayıs / 14.00	Senso	1954	123’
13 Mayıs / 18.30	Lanetliler / La caduta degli dei-Götterdämmerung	1969	156’
16 Mayıs / 20.00	Bir Ailenin Röntgeni / Radiograph of a Family	2020	82’
17 Mayıs / 20.00	Bellissima	1951	114’
18 Mayıs / 20.00	Beyaz Geceler / Le notti bianche	1957	102’
20 Mayıs / 14.00	Masum / L’innocente	1976	129’
20 Mayıs / 18.30	Yabancı / Lo straniero	1967	104’
21 Mayıs / 14.00	Ludwig	1973	238’
21 Mayıs / 18.30	Yer Sarsılıyor / La terra trema	1948	160’
23 Mayıs / 20.00	Kuşaklararası Aktarımlar / Inter-generational...		85’
24 Mayıs / 20.00	Venedik’te Ölüm / Morte a Venezia	1971	130’
25 Mayıs / 20.00	Sessiz Perşembe: Çarın Yaveri / Der Adjutant des Zaren	1929	96’
26 Mayıs / 20.00	Senso	1954	123’
27 Mayıs / 14.00	Beyaz Geceler / Le notti bianche	1957	102’
27 Mayıs / 18.30	Leopar / Il gattopardo	1963	186’
28 Mayıs / 14.00	Düşman Kardeşler / Rocco e i suoi Fratelli	1960	179’
28 Mayıs / 18.30	Tehlike Altında Yaşama Sanatı / The Art of Living in...	2020	87’
30 Mayıs / 20.00	Masum / L’innocente	1976	129’
31 Mayıs / 20.00	Tutku / Ossessione	1943	140’
01 Haziran / 20.00	Yabancı / Lo straniero	1967	104’

* Filmlerimiz orijinal dilinde, Türkçe altyazı ile gösterilir.

N İ S A N - H A Z İ R A N P R O G R A M I

Tarih/Seans	Film	Yıl	Süre
02 Haziran /	II. Sinematek Günleri: Sektör Buluşmaları		
02 Haziran / 20.00	Kuşaklararası Aktarımlar / Inter-generational...		85'
03 Haziran /	II. Sinematek Günleri: Sektör Buluşmaları		
03 Haziran / 18.30	İran Çantası + Ne Cüretle Bunu İstersin	2021, 22	8' + 72'
04 Haziran /	II. Sinematek Günleri: Sektör Buluşmaları		
04 Haziran / 18.30	Aile Tablosu / Gruppo di famiglia in un interno	1974	121'
06 Haziran / 20.00	Senso	1954	123'
07 Haziran / 20.00	Yer Sarsılıyor / La terra trema	1948	160'
08 Haziran / 20.00	Sessiz Perşembe: Cehennem Ateşi (Le brasier ardent)	1923	108'
09 Haziran / 20.00	Bellissima	1951	114'
10 Haziran / 14.00	İranlı Kadınların Kurtuluş Hareketi + Sessiz Çoğunluk	1979, 2010	12' + 94'
10 Haziran / 18.30	Venedik'te Ölüm / Morte a Venezia	1971	130'
11 Haziran / 14.00	Leopar / Il gattopardo	1963	186'
11 Haziran / 18.30	Lanetliler / La caduta degli dei-Götterdämmerung	1969	156'
13 Haziran / 20.00	Tehlike Altında Yaşama Sanatı / The Art of Living in...	2020	87'
14 Haziran / 20.00	Tutku / Ossessione	1943	140'
15 Haziran / 20.00	İran Çantası + Ne Cüretle Bunu İstersin	2021, 22	8' + 72'
16 Haziran / 20.00	Düşman Kardeşler / Rocco e i suoi Fratelli	1960	179'
17 Haziran / 14.00	Aile Tablosu / Gruppo di famiglia in un interno	1974	121'
17 Haziran / 18.30	Masum / L'innocente	1976	129'

* Filmlerimiz orijinal dilinde, Türkçe altyazı ile gösterilir.

N İ S A N - H A Z İ R A N P R O G R A M I

Tarih/Seans	Film	Yıl	Süre
18 Haziran / 14.00	Bir Ailenin Röntgeni / Radiograph of a Family	2020	82'
18 Haziran / 18.30	Yabancı / Lo straniero	1967	104'
20 Haziran / 20.00	İranlı Kadınların Kurtuluş Hareketi + Sessiz Çoğunluk	1979, 2010	12' + 94'
21 Haziran / 20.00	Kuşaklararası Aktarımlar / Inter-generational...		85'
22 Haziran / 20.00	Sessiz Perşembe: Çarın Yaveri / Der Adjutant des Zaren	1929	91'
23 Haziran / 20.00	Beyaz Geceler / Le notti bianche	1957	102'
24 Haziran / 14.00	Ludwig	1973	238'
24 Haziran / 18.30	Bellissima	1951	114'
25 Haziran / 14.00	Lanetliler / La caduta degli dei-Götterdämmerung	1969	156'
25 Haziran / 18.30	Aile Tablosu / Gruppo di famiglia in un interno	1974	121'

* Filmlerimiz orijinal dilinde, Türkçe altyazı ile gösterilir.

SİNEMATEK/SİNEMA EVİ NİSAN-HAZİRAN 2023 GÖSTERİM TARİHLERİ

	Pazartesi	Salı	Çarşamba	Perşembe	Cuma	Cumartesi	Pazar	
	24.04.23	25.04.23	26.04.23	27.04.23	28.04.23	29.04.23	30.04.23	
14.00						KINO 2023: ALMAN FİLMLERİ TÜRKİYE'DE		14.00
18.30								18.30
20.00	KINO 2023: ALMAN FİLMLERİ TÜRKİYE'DE							20.00
	01.05.23	02.05.23	03.05.23	04.05.23	05.05.23	06.05.23	07.05.23	
14.00						Bir Ailenin Röntgeni / Radiograph of a Family	İranlı Kadınların Kurtuluş Hareketi + Sessiz Çoğunluk	14.00
18.30						Leopar / Il gattopardo	Ludwig	18.30
20.00		Tutku / Ossessione	İran Çantası + Ne Cüretle Bunu İstersin	Sessiz Perşembe: Kısaca Phil / Phil-for-Short	Düşman Kardeşler / Rocco e i suoi Fratelli			20.00
	08.05.23	09.05.23	10.05.23	11.05.23	12.05.23	13.05.23	14.05.23	
14.00						Senso		14.00
18.30						Lanetliler / La caduta degli dei		18.30
20.00		Yer Sarsılıyor / La terra trema	Tehlike Altında Yaşama Sanatı / The Art of Living in Danger	Sessiz Perşembe: Cehennem Ateşi / Le brasier ardent	Venedik'te Ölüm / Morte a Venezia			20.00
	15.05.23	16.05.23	17.05.23	18.05.23	19.05.23	20.05.23	21.05.23	
14.00						Masum / L'innocente	Ludwig	14.00
18.30						Yabancı / Lo straniero	Yer Sarsılıyor / La terra trema	18.30
20.00		Bir Ailenin Röntgeni / Radiograph of a Family	Bellissima	Beyaz Geceler / Le notti bianche				20.00

* Filmlerimiz orijinal dilinde, Türkçe altyazı ile gösterilir.

SİNEMATEK/SİNEMA EVİ NİSAN-HAZİRAN 2023 GÖSTERİM TARİHLERİ

	Pazartesi	Salı	Çarşamba	Perşembe	Cuma	Cumartesi	Pazar	
	22.05.23	23.05.23	24.05.23	25.05.23	26.05.23	27.05.23	28.05.23	
14.00						Beyaz Geceler / Le notti bianche	Düşman Kardeşler / Rocco e i suoi Fratelli	14.00
18.30						Leopar / Il gattopardo	Tehlike Altında Yaşama Sanatı / The Art of Living...	18.30
20.00		Kuşaklararası Aktarımlar / Inter-generational Transmissions	Venedik'te Ölüm / Morte a Venezia	Sessiz Perşembe: Çarın Yaveri / Der Adjutant des Zaren	Senso			20.00
	29.05.23	30.05.23	31.05.23					
20.00		Masum / L'innocente	Tutku / Ossessione					20.00
				01.06.23	02.06.23	03.06.23	04.06.23	
10.00					II. Sinematek Günleri: Sektör Buluşmaları			10.00
18.30						İran Çantası + Ne Cüretle Bunu İstersin	Aile Tablosu / Gruppo di famiglia in un interno	18.30
20.00				Yabancı / Lo straniero	Kuşaklararası Aktarımlar / Inter-generational Transmissions			20.00
	05.06.23	06.06.23	07.06.23	08.06.23	09.06.23	10.06.23	11.06.23	
14.00						İranlı Kadınların Kurtuluş Hareketi + Sessiz Çoğunluk	Leopar / Il gattopardo	14.00
18.30						Venedik'te Ölüm / Morte a Venezia	Lanetliler / La caduta degli dei	18.30
20.00		Senso	Yer Sarsılıyor / La terra trema	Sessiz Perşembe: Cehennem Ateşi / Le brasier...	Bellissima			20.00

* Filmlerimiz orijinal dilinde, Türkçe altyazı ile gösterilir.

SİNEMATEK/SİNEMA EVİ NİSAN-HAZİRAN 2023 GÖSTERİM TARİHLERİ

	Pazartesi	Salı	Çarşamba	Perşembe	Cuma	Cumartesi	Pazar	
	12.06.23	13.06.23	14.06.23	15.06.23	16.06.23	17.06.23	18.06.23	
14.00						Aile Tablosu / Gruppo di famiglia in un interno	Bir Ailenin Röntgeni / Radiograph of a Family	14.00
18.30						Masum / L'innocente	Yabancı / Lo straniero	18.30
20.00		Tehlike Altında Yaşama Sanatı / The Art of Living in Danger	Tutku / Ossessione	İran Çantası + Ne Cüretle Bunu İstersin	Düşman Kardeşler / Rocco e i suoi Fratelli			20.00
	19.06.23	20.06.23	21.06.23	22.06.23	23.06.23	24.06.23	25.06.23	
14.00						Ludwig	Lanetliler / La caduta degli dei	14.00
18.30						Bellissima	Aile Tablosu / Gruppo di f amiglia in un interno	18.30
20.00		İranlı Kadınların Kurtuluş Hareketi + Sessiz Çoğunluk	Kuşaklararası Aktarımlar / Inter- generational Transmissions	Sessiz Perşembe: Çarın Yaveri / Der Adjutant des Zaren	Beyaz Geceler / Le notti bianche			20.00

NOTLAR

* Filmlerimiz orijinal dilinde, Türkçe altyazı ile gösterilir.

ÖNEMLİ BİLGİLER

- * Sinematek/Sinema Evi biletleri **mobilet.com** internet adresinden ve Mobilet uygulamasından satın alınabilir.
- * Sinematek/Sinema Evi'nin gişesi yoktur.
- * **Çalışma gün ve saatleri:** Hafta içi 10.00-20.00 | Hafta sonu 12.00-18.30
- * Sinematek/Sinema Evi programındaki filmlerin bilet ücreti: Tam 40 TL ve 50 TL'dir. Öğrenciler, 65 yaş üstü vatandaşlar, gazi ve engelliler; paso/kart/kimlik göstererek, gösterimleri %50 indirimli izleyebilirler.
- * Etkinliğin iptal edilmesi haricinde, satılan biletler, satış işlemi sonrasında hiçbir şekilde iptal edilmez, değiştirilmez ve ücret iadesi yapılmaz.
- * **İşbirliği kapsamında ortak gerçekleştirilen etkinliklerin farklı kanallardan satışa sunulan bilet ücretlerinden Kadıköy Belediyesi Sinematek/Sinema Evi sorumlu değildir.**
- * Kapalı alanlarda sigara içilmez.
- * Sinema salonuna su haricinde yiyecek ve içecek sokmak yasaktır.
- * Film gösterimleri esnasında telefonların sesinin kapatılmasını, cep telefonu kullanılmamasını, fotoğraf çekilmemesini, filmin video kaydının alınmamasını önemle hatırlatırız.
- * Yerlerimiz numarasız olduğundan filmlere vaktinde gelmeniz rica olunur. **Film başladıktan sonra salona seyirci alınmaz.**
- * Filmlerimizde, programda aksi belirtilmedikçe ara yoktur.
- * Filmlerimiz orijinal dilinde, Türkçe altyazı ile gösterilir. Diğer altyazı seçenekleri mevcut ise programda belirtilir.
- * Sinematek/Sinema Evi programda değişiklik yapma hakkına sahiptir, program değişikliğiyle ilgili duyurular Sinematek/Sinema Evi sosyal medya hesaplarından yapılır.

* **Sinematek/Sinema Evi sosyal medya hesapları:**

instagram.com/sinemateksinemaevi
facebook.com/sinemateksinemaevi
twitter.com/sinematekadikoy

ÖNEMLİ BİLGİLER

- * 7163 sayılı Kanun'un 7. maddesi gereğince sınıflandırılmamış filmler +18 kabul edildiğinden film gösterimlerine, programda aksi belirtilmedikçe 18 yaş altı sinemaseverlerimiz katılamaz.
- * **Kütüphane Çalışma Gün ve Saatleri:** Pazartesi hariç her gün 10.00-18.00.
- * **Kütüphane, okuma alanı** randevuyla hizmet vermektedir. Kadıköy Belediyesi Kütüphane Randevu Sistemi: kutuphanerandevu.kadikoy.bel.tr
- * Kütüphanede bulunan kitap, film vb. malzemeler ödünç alınamaz, bina dışına çıkartılamaz.

SİNEMATEK/SİNEMA EVİ KAT PLANI

KAT NO	KÖŞK BİNASI	CAM BİNA
3	Okuma Alanı	
2	Kütüphane	
1	Gişe - Danışma Etkinlik Salonu	Sinema Evi
0	Ofis / Bistro	Ofis
-1	Arşiv	Sergi Salonu
-2	Onat Kutlar Sinema Salonu / WC	

İletişim Bilgileri

+90 216 771 72 98

Osmanağa Mahallesi, Hasırcı Sokak No: 16, Kadıköy / İstanbul

Sinematek ile ilgili tüm güncel bilgilerden haberdar olmak için sinematek@kadikoy.bel.tr'ye e-posta atarak, E-Bülten'imize kayıt olabilirsiniz.

Bizi sosyal medyadan takip edin

  /SinematekSinemaEvi

 /SinematekKadikoy

sinematek.kadikoy.bel.tr

KADIKÖY

BELEDİYESİ

kadikoy.bel.tr | ☎ 444 55 22

    /kadikoybelediye